

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה א

[דף א עמוד א] מתני': משקין בית השלחין במועד ובשביעית, בין ממעיין שיוצא בתחלה בין ממעיין שאין יוצא בתחלה, אבל לא ממי גשמים, ולא ממי קילון. ואין עושין עוגיות לגפנים:

גמ': ניחא שמשקין ממעיין שלא יצא בתחילה. אבל למה מותר להשקות ממעיין שיוצא בתחילה? ולא טריח הוא שמא יפלו קירותיו ויצטרך לחפור? אלא כר"מ שלא חושש לטרחא. דר"מ אמר, משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל. רבי יוסי אמר, דברי הכל היא, כשהיה מעיין אחד ונעשה שנים. שגם אם יפול החדש לא יטרח כיוון שיכול להמשיך להשקות מהישן. או שלא מדובר במעיין חדש אלא במעיין שהיו מימיו מועטין ונתברכו ורק נקרא חדש: ותני כן, מעיין שיצא בתחילה, משקין ממנו אפילו שדה בית הבעל דברי ר"מ. וחכ"א, אין משקין ממנו אלא שדה בית השלחין שחרבה. על דעתיה דר"מ, משקין ממנו דבר שאינו אבד כמו בית הבעל, ואפילו דבר שהוא טריח כמו מעיין שיצא בתחילה. על דעתיה דרבנן, אין משקין ממנו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. שהרי אפילו בית השלחין לא התירו להשקות ממי קילון. לא אבד ולא טרח מה אמרי בה רבנן? נישמענה מן הדא דתנן, כל שהוא פסידה והולכת אם לא ישקה, זו היא בית השלחין. שיותר להשקות [דף א עמוד ב] עמדה מלהכחיש שיותר לא תכחש אף אם לא ישקה זו בית הבעל שעליה נחלקו ר"מ וחכמים מכאן שלשיטת חכמים כיוון שלא הולך לאיבוד אם לא ישקה אסור להשקות אפילו בלא טרחא. עד כמה תשהא ותיעשה בית השלחין שישך בה הפסד אם לא ישקה, ומותר להשקות במועד? עד כדי שתשהא שנים שלשה ימים קודם לרגל או יותר? נישמענה מן הדא, חפריה תעלת המים שממנה היו משקים נגב יבשה קומי מועדא תלתא יומין וחזר במועדא. אתא עובדא קומי רב חונה ואמר, אילין דאכחשין ישתין. אילין דלא אכחשין לא ישתין, שהכל לפי השדה. ר' יונה ור' יוסי הורון בהדה מקרת דצילייא שם מקום, דהוון זריעה סערין, מיחצדינון במועדא, קדם שירד עליהם גשם דלא יפקען וייבדן: תנן, אבל לא ממי גשמים, ולא ממי קילון. ניחא מי קילון שזה בור מים שיש טרחא רבה לשאוב ממנו, אבל למה שיהיה אסור להשקות מכינוס מי גשמים? א"ר יוחנן, גזרו מי גשמים מפני שהן כמי קילון שילכו ויחסרו עד שיצטרך להביא מרחוק. אמר ר' ביסנא בשם רבי, לא שנו אלא במועד, הא בשביעית מותר. מה בין שביעית מה בין מועד? שביעית ע"י שהיא מותרת במלאכה, התירו בין דבר שהוא טריח, בין דבר שאינו טריח. מועד, ע"י שהוא אסור במלאכה, לא התירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טרח. ואית דבעי מישמענה מן הדא, דתנן, שביעית ע"י שזמנו מרובה התירו שקשה לאסור להשקות שנה שלמה. מועד ע"י שזמנו קצר אסרו. אותן שבעה ימים האחרונים של השנה, לא מסתברא מיעבדין כשבעת ימי הרגל והיו אסורין? אשכח תני, מרביצין בעפר לבן בשביעית אבל לא במועד דברי רבי שמעון, וראב"י אסור. ולא חילקו אלא מי שמתיר מתיר אף בשבעת הימים האחרונים. ר' ירמיה בעי, מי תמציות שלא פסקו, מה הן? נישמענה מן הדא, דתנן, אלו הן מי תמציות, כל זמן שהגשמים יורדין וההרים בוצצין מים. פסקו גשמים, אף על פי שההרים בוצצין, הרי הן כמי תמציות. פסקו מלהיות בוצצין, הרי הן כמי גביים. עד איכן דינם כמי תמציות וממתי נקרא מעיין? אמר חייה בר בון בשם ר' יוחנן, עד כדי שתפרח הכרית פירוש עצמי צמח ממשפחת החלמית שפורח בתחילת הקיץ נקרא מעוג הכרית. שאם אף אחר שצמח ממשיכים המים לנבוע מההרים דינם כמעיין. אמר רבי אלעזר בי יוסי בשם רבי תנחום בי ר' חיייה, עד כדי שיעשו כרגלי האווז שכבר יגדל דיו ויצאו העלים העליונים שקדם הפרי וזה זמן מאוחר יותר. רבי ירמיה בעי, פרח הכרית ולא פסקה, למפריעו הוא נעשה כמעיין? או מיכן ולבא? ליידה מילה? הטביל בו מחטים וצינורות לפני שפרחה הכרית, ואחר שטבל פרח הכרית. אין תימר למפריעו הוא נעשה מעיין, טהרו. אין תימר מיכאן ולבא, לא טהרו. רבי אלעזר בי רבי יוסי שאל [דף ב עמוד א] אילין אגטרגטייא פירוש עצמי מתקן שאיבה מבור כמו בורג ארכימדס שנחו לשאוב על ידו אלא שכל פעם שגובה המים חסר צריך להזיזו ויש בזה טרחא מה את עביד לון? כמי קילון שגזרו על כל שאיבה מבור? או אינן כמי קילון? בריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה, מהו להשקות ממנה? נישמענה מן הדא דתנן, אבל אין משקין, לא ממי הגשמים ולא ממי הקילון. מה אנן קיימין? אם בשעה שהגשמים יורדין, והלא כמשקין מהים הגדול הן וכמו שכאשר מעין מחובר לבריכה מותר לשקות מהבריכה, כך כאשר הגשם יורד מותר שזה כאילו הבריכה מחוברת לים. אלא כי נן קיימין, בשעה שפסקו הגשמים. אם בשעה שפסקו גשמים, לא כבריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה היא? ואת אמר אין משקין ממנה,

הדא אמרה, בריכה שנתמלאת מן המעיין והפסיק המעיין מתוכה, אין משקין ממנה. בריכה שנתמלאת מן הקילון ששאב מהקילון ומילא אותה והמשיך המעיין לתוכה, מהו להשקות ממנה? נישמענה מן הדא, שדה בית השלחין שמושקה ממעיין שניטופה מטפטפת לתוך בריכת מי גשם שהיתה בשדה בית השלחין אחרת שהיתה השדה השניה נמוכה מהראשונה משקין ממנה זה דומה למעיין שנכנס לבריכה. א"ר ירמיה, רק בעודה מנטפת. וכי מחמת הניטוף היא יכולה להשקות? לא מחמת עצמה שהיא מליאה? ואת אמר משקין ממנה. משמע שלא אכפת לי אך הגיעו המים הראשונים, מה שחשוב זה שכרגע זה מחובר למעיין, הדא אמר בריכה שנתמלאת מן הקילון והמשיך המעיין לתוכה, משקין ממנה. ותני שמואל כן, הפוסקין והבריכה שמילאן קודם לרגל, לא ישקה מהן ברגל. אם היתה אמת המים עוברת ביניהן אף שאין במים שבאים מהאמה כדי להשקות את השדה משקה מהן ואינו נמנע: ואין עושין עוגיות לגפנים. אלו הן עוגיות? אלו הן הבדידין שבעיקרי אילנות שחופרים סביב האילן כדי שהמים התעקבו שם, כ"י דתנינן תמן, יד הבדיד המקל של הכלי שאיתו חופרים את הבדידין ארבעה שאם נטמא הכלי נטמא היד עד ארבע טפחים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ב

מתני': ר' אלעזר בן עזריה אומר, אין עושין את האמה בתחילה במועד ובשביעית. וחכ"א, עושין את האמה בתחילה בשביעית, ומתקנים את המקולקלות במועד. ומתקנין את קילקולי המים שברשות הרבים. וחוטטין אותן, ומתקנים את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים. ועושין כל צרכי הרבים, ומציינין על הקברות, ויוצאין אף על הכלאים

[דף ב עמוד ב] גמ': תמן תנינן, עושה אדם את זבלו אוצר רבי מאיר אוסר עד שיעמיק שלשה או עד שיגביה שלשה היה לו דבר מועט, מוסיף עליו והולך. ר"א בן עזריה אומר. עד שיעמיקו או עד שיגביה שלשה, או עד שיתן על הסלע. פתר לה תרין פתרין הסביר בשני הסברים. הסבר אחד בשהיה לו דבר מועט בתוך ביתו מערב שביעית, ובשדה לא היה כלום. והוא מבקש להוציא מביתו לתוך שדהו בשביעית. שרבנן אמרי, שיכול להוציא את המעט שיש לו והרי זה מוסיף עליו והולך משיפסקו עוברי עבירה כמו שאדם שיש לו עשרה משפלות, אינו מוציאם בבת אחת אלא כל פעם קצת, ורבי אלעזר בן עזריה אוסר. מה טעמא דרבי אלעזר בן עזריה? שמא לא ימצא לו זבל שצריך לתת עשר משפלות בכל אשפה, ואם יתן רק מעט ונמצא מזבל את אותו המקום. פתר לה פתר חורין, כשהיה לו דבר ממועט בתוך ביתו בערב שביעית והוא מבקש להוציאו לתוך שדהו בשביעית למקום שכבר היה שם מעט זבל. ה"ז מוסיף והולך משיפסקו עוברי עבירה. רבי אלעזר בן עזריה אוסר. מ"ט דרבי אלעזר בן עזריה? שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו מקום. ולא כבר הוא מזובל מערב שביעית? ר' ירמיה ור' בון חיייה אמרו בשם ר' אבא בר ממל, מפני מראית העין. שיחשבו שמוציא לזבל, לכן אסור עד שיוציא עשר משפלות כאחת. ולית לרבנן מפני מראית עין? א"ר אידי דחוטרא, סלו ומגרפו מוכיחין עליו שהוא עושה אשפה. ר' יוסי בי ר' בון אמר, אילין שמועתא דהכא שנאמרו במסכת שביעית, שר"א אוסר משום מראית עין, כבר נאמרו במסכת מועד קטן. דתנינן רבי אלעזר בן עזריה אומר. אין עושין את האמה בתחילה במועד ושביעית. אמר רבי ירמיה מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה. ר' ירמיה ור' בון בר חיייה אמרו בשם ר' אבא בר ממל, מפני מראית העין. הוון בעיי מימר, מאן דאמר תמן מפני מראית העין, ניחא. שזו שיטת ר"א, דאף הכא מראית העין, מ"ד תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, והכא מה אית לך? לית לך אלא כהדא דאמרינן, שמא לא ימצא לו זבל ונמצא מזבל את אותו המקום. מה נפק מן ביניהון? חפר לעשות אמה של בנין שמסלק את העפר. הוון בעיי מימר, מ"ד תמן מפני מראית העין, אף הכא מפני מראית העין. מאן דאמר תמן מפני שהוא מכשיר את צדדיה לזריעה, הרי אינו מכשיר את צדדיה לזריעה. הכל מודין שאם היה לו שם אבנים, או צורות, או סיד או גיבס שברור לרואים הקרקע לא ראויה לזריעה, מותר לעשות שם את זבלו אוצר. תנו, ומתקנין את המקולקלות במועד. דבר שהוא לצורך המועד, אבל דבר שאינו לצורך המועד אסור. בשל יחיד, אבל בשל רבים, אפילו דבר שאינו לצורך המועד מותר כדי להזיל את העלויות. [דף ג עמוד א] כהדא דבני מרחץ דסכותא איתפחתה במועדא, ושרא לון רבי אבהו מעבדינה במועדא. אף בטריח וכיוני אף שיכלו לעשות קדם וחיכו למועד. לא סברון מימר, שכל מה שהתירו מלאכת דבר האבד זה רק ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד? אמרין, לציבור התירו דאין לא מתעבדא כדון, לא מתעבדא עוד שבמועד הפועלים

מצוים בזול. איירא תעלת המים דציפורין איתפחת במועדא, חברייא סברין מימר, שרי מן הדא דתנן, ומתקנין את קילקולי המים. ואסר ר ירמיה. א"ר פינחס, לא אסר ר' ירמיה אלא משם הלכת הפטיש שעושה הרבה רעש ויש בזה זילותא של המועד. בית עלמא בית עלמין דבר מקטיא איתפחת במועדא. רב חונה סבר מימר שרי מן הדא דתנן, ועושין כל צורכי הרבים. א"ל ר' מנא, לא תני שמואל שמותר, אלא להיות שפין את סדקיהן, אבל תיקון גדול כזה אסור. תנן, חוטטן אותן. מאי חוטטן אותן? גרפין לון, כיי דתנינן תמן, החוטט בצינור לקבל צורות בשל עץ כל שהוא ובשל חרס רביעית כיוון שחקק בו בית קיבול הופך את המים שזורמים בו לשאובים. תנן, מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים. ועושין כל צרכי רבים: אלו הן צרכי רבים. דנין דיני ממונות דיני נפשות ודיני מכות. ופודין ערכין וחרמים והקדישות. ומשקין את הסוטה. ושורפין את הפרה. ועורפין עגלה ערופה. ורוצעין עבד עברי. ומטהרין את המצורע. ומפרקין את המנעל מעל גבי האימום, ואין מחזירין אותו. תמן תנינן, משקין בית השלחין במועד. ומציינין על הקברות. לא כבר ציינו מאדר? תיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו: ויוצאין אף על הכלאים בחול המועד פסח. לא כבר יצאו מאדר? תיפתר שהיתה השנה אפילה, ואין הצמחין ניכרין. תנן, ומציינין את הקברות. מניין לציון? ר' ברכיה ור' יעקב בר בת יעקב אמרו בשם ר' חונייא דברת חוורין, ואמרי לה ר' יוסה ור' יעקב בר אחא אמרו בשם ר' חונייא דברת חוורין, ואמרי ליה ר' חזקיה ור' עוזיאל בריה דרב חונייא דבית חוורין אמרו בשם ר' חונייא דבית חוורין שנאמר [ויקרא יג מה] טמא טמא יקרא. כדי שתהא הטומאה קוראה לך בפיה, ואומרת לך פרוש. אמר ר' אילא בשם ר' שמואל בר נחמן מדכתיב [יחזקאל לט טו] ועברו [דף ג עמוד א] העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון. עצם, מכאן שמציינין על העצמות. אדם, מיכן שמציינין על השדרה והגלגולת. ובנה, מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה. דאם אומר את ע"ג אבן תלושה, אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו, שלא יסמן על הטמאה אלא לידו במקום טהרה. ציון, מיכן לציון. מצא אבן אחת מצויינת, אף ע"פ שאין מקיימין עושין כן, המאהיל עליה טמא. שאני אומר, מת מצויין נתון תחתיה שאדם שלא בקיא בהלכה ציון על גבי הטומאה. היו שתיים, המאהיל עליהן טהור, וביניהן טמא. אם היה חורש בינתיים, הרי הן כיחידות, שביניהן טהור ותחתיהן טמא. תני אין מציינין על הבשר, שמא נתעכל הבשר. ר' יוסטא בר שונם בעא קומי ר' מנא, ולא נמצא מטמא טהרות למפרע? א"ל, מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ולא יתקלקלו בו לעולם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ג

מתני': רבי אליעזר בן יעקב אומר, מושכין את המים מאילן לאילן, אבל לא ישקה את כל השדה כולה. זרעים שלא שתו לפני המועד, לא ישקם במועד. וחכמים מתירין [דף ג עמוד ב] בזה ובזה:

גמ': רבי מנא אמר לה סתם. רבי אבין אמר בשם שמואל, בסתם חלוקים. מה אן קיימין מה הכוונה? אם במרווחין, דברי הכל אסור. אם ברצופין? דברי הכל מותר. אלא כי אן קיימין, בנטועין מטע עשר לבית סאה. רבי אליעזר בן יעקב עבד לון כמרווחין. ורבנן עבדין לון כרצופין. גופא, רבנן אמרי, במרווחין אסור להשקות את כל השדה. מהו להמשיך מאילן לאילן? נילף הדא דרבנן מן דרבי אליעזר בן יעקב. כמה דר' אליעזר בן יעקב אמר, במרווחין, אסור להשקות ומותר להמשיך. כן רבנן אמרי במרווחין, אסור להשקות ומותר להמשיך. ולא כן סברין מימר, במרווחין דברי הכל אסור אפילו להמשיך? והן עפר לבן, לא כמרווחין הוא? שיש בו מעט עצים ור"ש מתיר, וק"ל דרבנן כר"ש אז למה רבנן אוסרים? אלא כאן בשביעית וכאן במועד. מה בין שביעית ומה בין מועד? שביעית על ידי שהוא מותרת במלאכה, התירו בין דבר שהוא טריח בין דבר שאינו טריח. מועד ע"י שהוא אסור במלאכה, לא התירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו טריח. ואית דבעי מימר נישמענה מן הדא. שביעית על ידי שזמנה מרובה, התירו. מועד על ידי שזמנו קצר, אסור. אותן שבעת ימים האחרונים של השביעית. לא מסתברא מיעבדינן כשבעת ימי הרגל ויהיו אסורין? אשכח תני, מרבצין בעפר לבן בשביעית אבל לא במועד דברי ר"ש, ור"א אסור. ולא חילקו בן ימים אחרונים

לשאר שנה: וחכמים מתירין בזה ובזה. מהו בזה ובזה? **האם הכוונה שחכמים מתירים להשקות בין ששתו קודם לרגל, בין שלא שתו קודם לרגל?** וקשה, אם לא השקו קדם הרגל הרי הזרעים שבאדמה לא יתקלקלו. ולמה חכמים מתירים להשקות במועד?. אלא כאן באילן כאן בזרעים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ד

מתני': **צדין את האישות ואת העכברים, בשדה האילן ובשדה הלבן כדרכו, במועד ובשביעית. ר' יהודה אומר, בשדה האילן כדרכו. ובשדה לבן שלא כדרכו. ומקרין את הפירצה במועד, ובשביעית בונה כדרכו:**

גמ': אישות זו חולדה. אף על פי שאין ראה לדבר, זכר לדבר **דכתיב** [תהילים נח ט] נפל אשת בל חזו שמש מאכן שאשת זו בריה שלא רואה כמו החולדה. **תנן, צדין את האישות ואת העכברים, בשדה האילן ובשדה הלבן כדרכו, במועד ובשביעית. ניחא שמותר לצוד אתם בשדה האילן שהנזק גדול. אבל למה התירו בשדה הלבן?** אלא בשדה הלבן שהיא סמוכה לשדה האילן: **כיצד כדרכו?** צד במצודה. שלא כדרכו, תוחב בשפוד ומכה בקרדום ומרדד את האדמה תחתיה. תני, מחריבין חורי הנמלים במועד. כיצד הוא עושה? רשב"ג אומר נוטל מאלו ונותן בצד אלו, והן מחנקין אלו את אלו [דף ד עמוד א] והוא שתהא אמת המים עוברת ביניהן שלא מכירים אלו את אלו: **תנן, ומקרין את הפירצה במועד. כיצד מקרין? אבן על גבי אבן וצרור על גבי צרור. ובשביעית בונה כדרכו, כיצד כדרכו?** אבן על גבי צרור וצרור ע"ג אבן אפילו עם טיט. ובפירצה שאינה סגה את העפר שאינה גודרת שדה לבן, אבל פירצה שהיא היתה סגה את העפר, אסור לגודרה בשביעית. ותני כן, כל פירצה שהיא סגה את העפר, אסור לגודרה בשביעית. ושאינה סגה את העפר, מותר לגודרה בשביעית. בשאינה מכשלת את הרבים אבל אם מכשלת הרבים אף על פי שהיא סגה את העפר מותר לגודרה בשביעית. כהדא **דתני**, אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו. ויסתור ולא יבנהו? אמר רבי חנניה בשם רבי יוחנן, התירו סופו מפני תחלתו, שאם אומר את לו שלא יבנה, אף הוא אינו סותרו, ונמצא בא לידי סכנה

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ה

מתני': ר' מאיר אומר, רואין את הנגעים להקל אבל לא להחמיר. וחכמים אומרים, לא להקל ולא להחמיר. ועוד א"ר מאיר, מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו. ר' יוסי אומר, אבל הוא לו. ולא יעורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום:

כדי שנגע יהיה טמא צריך שיהיה בו שיעור כגריס ושיהיה בו סימן טמאה או שער לבן או מחיה אם יש שיעור כגריס ואין סימן טמאה מסגירים לשבוע אם אחר שבוע נולד סימן טמאה או שהנגע גדל הרי הוא טמא ואם לאו מסגירים עוד שבוע ואם גם אז הנגע לא גדל ואין סימני טומאה הרי הוא טהור

גמ': תמן תנינן, היתה בהרת כגריס, ופסת כגריס, ונולד לפסיון מחיה או שער לבן. והלכה לה האום הגריס המקורי ר' עקיבה מטמא שיש כאן שיעור וסמני טומאה, וחכמים אומרים, תיראה כתחילה שנגע חדש בא לכאן. **מאי נ"מ?** הא, רבי עקיבה מטמא ומחליט, ורבנן אמרי, תיראה כתחלה, והרי נגע שבא אל הכהן שהיה בו גריס וסימן טומאה מחליטין אותו מיד ואין צורך בהסגר. ומה ביניהון? ר' יוחנן אמר, ערב הרגל ביניהון. דרבי עקיבה אומר היא קדמייתא, ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר והוא נשאר טמא. ורבנן אמרי חורי היא, ואת פוטרן מן הראשונה. [דף ד עמוד ב] והיידא היא במה מתקיים מה שאמר רבי מאיר רואין את הנגעים להקל אבל לא להחמיר? רואין את הראשונה להקל, ואין את נזקק לו לשנייה, לא להקל ולא להחמיר. אמר ר' יוסה בשם ר' אחא, אתיא דיחידייא דהכא ר"מ שאמר רואין את הנגעים להקל אבל לא להחמיר כסתמא דתמן כחכמים שאמרו שתיראה כתחילה ובערב הרגל רואים את הראשונה לטהר ואין רואים את השניה. ודיחידייא דתמן ר"ע שמתמא, כסתמא דהכא. אתיא דיחידייא דתמן כסתמא דהכא כחמים שאמרו שלא רואים לא להקל ולא להחמיר, דתנן ר' עקיבה אומר, היא קדמייתא, ואין את נזקק לו לא להקל ולא להחמיר. ודיחידייא דהכא ר"מ שאצלנו כסתמא דתמן דתנן, ורבנן אמרי, חורי היא ואת פוטרן מן הראשונה. ותנינן הכא ר'

מאיר אומר רואין את הנגעים בתחילה להקל אבל לא להחמיר. אמר ר' יוסי בי ר' בון בשם רבי אחא. בין דיחידייא דתמן ר"ע, בין רבנן דתמן, כלהון מודיי לרבנן דהכא שלא רואים לא להקל ולא להחמיר. שכאן הנגע קיים, לא רואים בערב הרגל כלל, דאם אתה נזקק לטהרו אתה נזקק לטמאתו. אבל תמן בשהלכה לה האום. שר"ע סובר שזה אותו נגע ולכן לא רואים, וחכמים סוברים שהנגע שהיה נעלם ובודאי יטהרנו הכהן, ולכן את הנגע הישן רואים, ואת הנגע החדש לא רואים. אמר רבי, נראים דברי ר' יוסי חכמים שבמשנה שאומרים, שלא רואים נגעים לא להקל ולא להחמיר במוסגר. שאם יטמאנו הכהן יהיה משולח מחוץ לשלוש מחנות, ודברי ר' מאיר שאמר שרואין את הנגעים להקל אבל לא להחמיר במוחלט שאם יטהרנו אמנם בשבעת ימי הספירה יהיה אסור באשתו, אבל יהיה מותר בשאר העולם, וצוותא דעלמה עדיף ליה. ר' זעירה אמר, ימי הרגל ביניהון. דר' עקיבה אומר, היא קדמייתא ואינו נכנס לעזרה. ורבנן אמרי, חורי היא, והוא נכנס לעזרה. שמואל אמר [דף ה עמוד א] פריחה כולו הפך לבן ביניהון. הדין הוא שאם היה בו נגע טמא ואחר כך הצרעת פרחה וכולו הפך לבן טהור. אבל אם לא היה בו נגע טמא. וצרעת פרחה בכולו הרי הוא טמא. ר' עקיבה אומר, היא קדמייתא, והנגע טמא. ובפורח מן הטמא טהור. ורבנן אמרי, חורי היא, והנגע הראשון טהור ובפורח מן הטהור טמא. ואמרין בשם שמואל, פעמים שיצא ההפך שלר"ע כשיפרח יהיה טמא ולרבנן יהיה טהור פריחה בשחין המורד ביניהון. שעלה בו קרום אך לא נתרפא ולהלכה אינו מעקב את הפריחה שהדין בשחין או מכוה, כל עוד שלא הגליד אינו מטמא בטמאת נגעים. וכיוון שאינו ראוי לנגעים גם אינו מעקב את הפריחה כך שאם היה בו נגע ופרח בכולו חוץ ממקום המכוה, הרי זה כפרח בכולו והוא טהור. אם אחר כך יגליד השחין והצרעת תפרח גם עליו. רבי יוחנן אומר טהור כיוון שהפריחה על המכוה היא רק המשך לפריחה הקדמת וכולו הפך לבן טהור. ר' שמעון בן לקיש אמר כיוון שקדם היה טהור, הרי זה כפורח מתוך טהרה והוא טמא. וכאן שהיה גריס ופסת כגריס, ונולד לפסיון מחיה או שער לבן. והלכה לה האום הגריס המקורי ופרח בכולו חוץ ממקום המכוה, ואחר כך מקום המכוה הבריאה והצרעת פרחה גם עליו. רבי עקיבה אומר, היא קדמייתא, נמצא שהיה טמא ובפורח מן הטמא טהור. וכשיחזור ויפרח על המכוה שהגלידה נמצא שפרחה מן הטהור והוא טמא. ורבנן אמרי חורי היא, נמצא שהיה טהור ובפורח מן הטהור טמא. וכשיחזור ויפרח על המכוה שהגלידה נמצא שפרחה מן הטמא והוא טהור. כל הסיבה שחכמים טמאו זה בגין שהם סוברים דהוא חורי, הא אין הוא שהיה שם רק נגע אחד, גם רבנן מודים שהיא טהורה. וכשיפרח על המכוה שהגלידה הרי זה כפורח מן הטהור והוא טמא. ואתייא כ"י דאמר רבי שמעון בן לקיש, דאיתפלגון, אם היה בו נגע ואחר כך פרח בכולו חוץ ממקום המכוה שהוא טהור. ואחר כך פרחה בו בשחין המורד. ר' יוחנן אמר, טהור שזה המשך לפריחה הראשונה. ר' שמעון בן לקיש אמר טמא כיוון שקדם היה טהור והרי זה כפורח מתוך הטהרה שהוא טמא: תנן, ועוד א"ר מאיר, מלקט אדם עצמות אביו ואמו מפני ששמחה היא לו. בראשונה היו קוברין אותן במהמורות. נתאכל הבשר, היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן ברזים כוכים. אותו היום היה מתאבל, ולמחר היה שמח. לומר שנינוחו אבותיו מן הדין. תני, המעביר ארון ממקום למקום, אין בו משום ליקוטי עצמות. א"ר אחא, הדא דאת אמר, שנקבר בארון של אבן שהוא כקרקע וכשמוציאים את הארון מהאדמה ומטלטים אותו אן זה נחשב כליקוט עצמות. אבל אם נקבר בארון של עץ, כשמוציאים את הארון מהאדמה ומטלטים אותו יש בו משום ליקוטי עצמות. א"ר יוסה. ואפילו בארון של עץ אין בו משום ליקוטי עצמות. איזהו ליקוטי עצמות? המעביר באפיקריסין שקיים ממקום למקום. אמר ר' חגי' בשם ר' זעירא, ליקוט עצמות כשמעון כמשמעות המילה שאוסף העצמות ולא בנוטל הארון כולו, בן עשוי אבן בן עשוי עץ ואפילו אם נוטלן כשהם בתוך התכריכים שלהם. ותני כן, ליקוט עצמות, מלקט עצם עצם משיתאכל הבשר. תני, אין שמועה לליקוט עצמות, אמר רבי והוא ששמע למחר, אבל אם שמע בו ביום, יש שמועה לליקוט עצמות, ויש שיעור לליקוט עצמות? תנא ניקומכי קומי ר"ז, אין שיעור לליקוט עצמות. כהדא דר' מנא הורי לר' הלל שהיה כהן דכיפרא [דף ה עמוד ב], לקרוע ולהתאבל כר' אחא שאם היה קבור בארון עץ והעבירו את הארון הרי זה כליקוט עצמות. ושלא להיטמא כר' יוסי שאן ליקוט אלא כשאוספם אחד אחד בשק. תני ליקוט עצמות, אין אומר עליהן קינים ונהי קינות ויללות, ואין אומרין עליהן, לא ברכת אבליים ולא תנחומי אבליים. אלו הן ברכות אבליים, מה שהן אומרים בבית הכנסת והיו חותמים בה ברוך אתה ה' מנחם אבליים. אלו הן תנחומי אבליים, מה שהן אומרים בשורה. תני, אבל, אומר עליהן דברים. מהו דברים? רבנן דקיסרין אמרין קילוסין. תנן, ולא יעורר על מתו. אי זהו העירור? מזכירתו בין המתים בהספד של מת אחר. ולא יספידנו. אי זהו הספד? שהוא עושה לו הספד בפני עצמו. הדא דאת אמר, במת ישן. אבל בחדש מותר. אי זהו חדש ואי זהו ישן? חדש בתוך שלשים יום. ישן לאחר שלשים יום. תני, לא תעורר אשה לווייתה הספד במועד. אמר ר' נחמן בשם ר' מנא, לווייתה הספד. כמה דתימר [איוב ג ז] העתידים עורר לויתן. תני לא ישא

אדם אשה שיש לה בנים אפילו בקבר. א"ר ייסא, מפני מעשה שאירע שבזבזה כספים שאסף בעלה לעלות לרגל להספיד בנה מהבעל הקדם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ו

מתני': אין חופרין כוכין וקברות במועד, אבל מחנכין את הכוכין. ועושין נברכת וארון עם המת בחצר. ר' יהודה אוסר, אלא א"כ יש עמו נסרים:

גמ': איזהו חינוך קברות? רבי יוסי בר נהוראי אמר, סדו בסיד. רב חסדא אמר, אם היה ארוך מקצרו. ריב"ל אמר. מאריך בו מצד אחד ומרחיב בו מצד אחד. תני רבי חייה. מאריך בו ומרחיב בו בין מצד אחד בין משני צדדין. ועושין נברכת במועד. **מאי נברכת?** זה הבקיע קבר עראי. כל שהוא תושב זמני נקרא בקיע. **תנן**, וארון עם המת בחצר. הדא דאת אמר, במת שאינו מפורסם. אבל במת שהוא מפורסם, עושין לו ארון אפי' בשוק שהכל יודעים שזה לצרך המת. כד דמך ר' חנניא חברין דרבנן, עבדין ליה ארון בשוקא. הכל מודין שלא יקוץ לו ארזים, ודכוותה לא יחצוב לו אבנים. היו חצובות **אבל צריך להביאם**, תפלוגתא דר' יהודה ורבנן

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ז

מתני': ואין נושאים נשים במועד, לא בתולות ולא אלמנות. ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו. אבל מחזיר את גרושתו. ועושה אשה תכשיטיה במועד. רבי יהודה אומר, אשה לא תסוד מפני שניוול הוא לה.

[דף ו עמוד א] גמ': אמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן, מפני ביטול פריה ורביה **שלא יתקבו מלהתחתן עד המועד**. בעון קומי רבי ייסא, העבד **שפטור מפו"ר** מהו שישא במועד? אמר לון נישמענה מן הדא. מי שחציו עבד וחציו בן חורין **כופין את רבו לשחררו**, ואמר שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן, מפני ביטול פריה ורביה. הדא אמרה שהעבד מצווה על פריה ורביה. וכל שהוא מצווה על פריה ורביה אסור לו לישא במועד. ר' אילא ור' אלעזר אמרו בשם ר' חנניה, על שם שאין מערבין שמחה בשמחה. **מניין שאין מערבין שמחה בשמחה?** רבי אילא שמע לה מן הדא **דכתיב** [דברי הימים ב ז ט] כי חנוכת המזבח עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים. ר' יעקב בר אחא שמע לה מן הדא **דכתיב** [בראשית כט כז] מלא שבוע זאת. אמר ר' אבהו בשם רבי אלעזר, מפני הטורח **שצריך להכין לכבוד החתונה ואסור לטרוח במועד**. תני, אבל מתכוין הוא ונושא מערב הרגל. לית הדא פליגא על ר' אלעזר שהרי הוא מערב שימחה בשימחה בשבעת ימי המשתה? לית הדא פליגא על ר' יוחנן שהרי קים חשש שיתקבו מלהתחתן עד ערב הרגל? ואפילו על ר' חנינה לית היא פליגא **שהרי הוא צריך לטרוח לשבעת ימי המשתה? א"ר אבא**, עלת כלתא נפקת טרחותא שטיק הטרחה זה

עד החופה: **תנן**, אבל מחזיר הוא את גרושתו. מפני שאינו שמחה היא לו. הדא דאת אמר **במחזיר גרושתו** מן הנישואין, אבל מן האירוסין אסור: **תנן**, ועושה אשה תכשיטה במועד. ואלו הן תכשיטי אשה, גודלת וכוחלת ופוקסת ונוטלת את שערה ואת צפרניה. ומעברת כלי חרש על פניה של מטה. א"ר יודן אבוי דר' מתניה, בלשון נקי היא מתניתא: **תנן**, ר' יהודה אומר, לא תסוד מפני שהוא ניוול לה. תרין אמורין, רבי חנניה ור' מנא. חד אמר, בסיד שהוא מתרתו מורידה אותו בתוך המועד נחלקו. אבל בסיד שהוא מתרתו לאחר המועד, דברי הכל אסור. וחורנה אמר, בסיד שהוא מתרתו לאחר המועד נחלקו, אבל בסיד שהוא מתרתו בתוך המועד, דברי הכל מותר. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דא"ר חנינה, ר' ייסא אמר בשם ר' יוחנן, ור' יודה כדעתי. כמה דר' יודה אמר תמן, **נפרעים מעכו"ם ביום חגם מפני שהוא מצטער**, ואף על פי שהוא שמח אחרי כן שנפטר מחובו, צרת שעה צרה. כן הוא אומר הכא, ניוול שעה ניוול. הוי דו אמר, בסיד שהיא מתרתו בתוך המועד נחלקו. אבל בסיד שהיא מתרתו לאחר המועד דברי הכל אסור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ח

[דף ו עמוד ב] מתני': ההדיוט תופר כדרכו, והאומן מכלב. ומסרגין את המיטות. רבי יוסי אומר, ממתחין:

גמ': דבית ר' ינאי אמרו, כדרכו, ממלא את המחט. מכלב אחת אחת. רבי יוחנן אמר, כדרכו אחת אחת, מכלב מפסיע תפירות גדולות. מתניתא מסייעא לר' יוחנן דתני, הרוצענין מכלבין במועד. אין תימר אחת אחת, כך היא אומנותן שהעור קשה ואי אפשר למלא את המחט. **אלא על כרחך כי אנו קיימין במפסיע.** אי זהו הדיוט ואי זהו אומן? א"ר יוסי בן חנינה, כל שהוא מזווג את האומרות שאינו יודע לתפור את שפת הבגד ישר זה הוא הדיוט. רבי סימון אמר, מכלב זה **תופר כיסין** שבשעת התפירה נוצרים כפלים היא מתניתא: **תנן, ומסרגין את המיטות. רבי יוסי אומר, ממתחין.** רבי יסא אמר, איתפלגון חזקיה ור' יוחנן. חזקיה אמר, סירוג שתי וערב. מיתוח, או שתי או ערב. רבי יוחנן אמר, סירוג או שתי או ערב. מיתוח, אם היתה רפה ממתחה: א"ר חייה בר אבא, הכל מודין בסירוג שהוא שתי וערב. מה פליגין? במיתוח. חזקיה אמר, או שתי או ערב. ר' יוחנן אמר, אם היתה רפה ממתחה. רבי יסא הורי לשמואל בר' חנינה, **שסירוג, זה שתי וערב.** ולא ידעין אי **סבר** כהדא דחזקיה, ואין כהדא דר' חייה בר אבא שאמר **שזה לדברי הכל.** אמר רבי בון בר חייה קומי רבי זעירה, מתניתא אמרה כן, **שסירוג** שתי וערב, דתנינן תמן. החבל, מאימתי הוא חיבור למטה? משיסרג בה שלשה בתים. אית לך מימר שתי ולא ערב או ערב ולא שתי הרי בית זה גם שתי וגם ערב? **מי שיש לו מיטה, מהו להערים ולסרג? בעי רב הושעיה, במה זה שונה ממאן דאית ליה קמח וטחן חיטין שמותר להערים?** ר' זעירה אמר לר' יונה פוק זבון לן שיחורין דוחן מין קטנית לדוכנה לטחון אמר ליה, אית לן פילחא דמועדא וכי יש לך רחים שמותר לטחון בהם במועד? ואיקפד עלוי שר"ז סבר שמותר להערים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה ט

מתני': מעמידין תנור וכיריים במועד. רבי יהודה אומר, אין מכבשין מנקרים את הריחים בתחלה:

[דף ז עמוד א] גמ': **תנן, מעמידין** מחברים לאדמה **תנור וכיריים במועד.** תנא ר' חלפתא בר שאול, ובלבד שלא יגדרנו בתחלה שלא יבנה חדש. תני, תנור וכיריים חדשים, אין סכין אותן בשמן. ואין **טשין** שפין אותן במטלית. ואין חוסמין אותן בצונין בשביל שיתחסמו. ואם בשביל **לשפות** עליהן את הקדירה, מותר. ותני, תנור וכיריים חדשים, הרי הן ככל הכלים המיטלטלין בחצר. רבי יודן בי רבי ישמעאל הורי מדוחק, להביא כירה חדשה מבית האומן המשנה לא התירה אלא אם כבר יש לו ורבי יודן התיר אפילו להביא מבית האמן, לשפות עליה את הקדירה בתחילה ביום טוב

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק א הלכה י

מתני': ועושין מעקה לגג ולמרפסת, מעשה הדיוט. אבל לא מעשה אומן. שפין את הסדקין, ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל. אבל לא במחלציים. הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו, מתקנין אותן במועד. ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד. כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד, כובשין:

גמ': **תנן, ועושין מעקה לגג ולמרפסת, מעשה הדיוט. אבל לא מעשה אומן.** לגג שלא משמשים בו כל כך **שלשה טפחים, ולמרפסת עשרה:** שפין את הסדקין. **תנן, שפין את הסדקין, ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל.** תני ר' חייה, השף שף ברגל בשינוי שהדרך לשוף ביד. והמעגל מעגל ביד בשינוי שהדרך

לעגל ברגל. **והא תנן בן ביד וכן ברגל?** מתני' במעגילה קטנה, ומה דתני ר' חייה, במעגילה גדולה: **תנן**, הציר של דלת והצינור חור שלתוכו נכנס הציר והקורה והמנעול והמפתח שנשברו, מתקנן במועד. ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. כהדא, ר' מנא איתבר עוקא שליבה דסולמיה. שאל לר' יונה אבוי, ושרא ליה. אפילו כן א"ל, פוק חמי חד סב וסמוך עלוי. נפק ואשכח ר' בון בר כהנא, ושאל ליה ושרא ליה: **תנן**, וכל כבשין שהוא יכול לוכל מהן במועד כובשין. הא כבשין שאינו יכול לוכל מהן במועד לא. א"ר **אבא**, הדא דאת אמר, בשאינן אבודין. אבל אם היה דבר אבד מותר. תני, לא יהא יוצא ומלקט עשבים ומוכרן בשוק, שאין דרכו לוכל מהן במועד כגון רקות שצריך לכבוש ולא יהיו מוכנים במועד. אמר רב הושעיה, אם אומר את כן שמותר לקטוף ולמכור נמצאתה מתיר את האומנות במועד. לא כן אמר ר' **אבא**, הדא דאת אמר בשאינן אבודין, אבל אם היה דבר אבד מותר **אף אם לא יספיק לאכלם במועד ולמה אסור ללקט ולמכור?** **מתניתא** בשלקטן ברגל ולא יתקלקלו אם ימתין עד אחר הרגל. מה דאמר ר' **אבא**, בשלקטן מערב הרגל:

הדרן עלך פרק משקין

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ב הלכה א

מתני': מי שהפך את זיתיו ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים, טוען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר [דף ז עמוד ב] זולף וגומר כדרכו:

גמ': אן תנינן מי שהפך את זיתיו, תני רבי חייה, מי שהיו זיתיו הפוכין ושנויין שהפכן פעם שניה. מתניתין צריכה לרבי חייה, ודר' חייה צריכה למתניתין. אילו תנינן ולא תנא ר' חייה, הוינן אמרין, לא אמרן אלא מי שהפכן פעם אחת, אבל אם הפכן ושניין, דברי הכל מותר **וזולף גומר כדרכו**. הוי צורכה **למתניתין** דר' חייה. או אילו תנא ר' חייה ולא תנינן אן, הוינן אמרין, לא אמרן אלא מי שהפכן ושניין שאם לא יסחט יתקלקלו, אבל אם הפכן פעם אחת, דברי הכל אסור. הוי צורכא **למתניתין**, וצורכא **למתנין** דר' חייה. א"ר פנחס בי רבי זכיי, מתני' בעטיניס שהזתים נתונים במעטן **שאפילו אם הפך רק פעם אחת אם לא יסחט יתקלקלו**, מה דתני רבי חייה, בגרגרים שהזתים מפוזרים על יריעה **לכן רק אם הפך פעמים יש חשש שהתקלקלו**. רבנן דקיסרין אמרין, מתניתין כרבי יוסה, ומה דתני ר' חייה כרבי יודה. **דרבי יודה** אומר, יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה **ורבי יוסה** אומר אל יאבד דבר כל עיקר. **אמר** רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, כשם שהן חלוקין כאן כך הם חלוקין בהלכות אבל. דתני, אלו דברים שעושין לאבל בימי אבלו. דורכין את עבטו, וזולפין את יינו, וגפין את חביותיו. וזיתיו הפוכין ושנויין, טוחנן כדרכן. ומשקין בית השלחין שלו בשהגיע זמנו לשתות. [דף ח עמוד א] וזרעין את נירו פשתן ברביעה דברי רבי יודה. אמרו לו. אם אינה נזרעת פשתן, תזרע מין אחר. אם אינה נזרעת בשבת זו, תזרע בשבת אחרת. מני אמרו לו מי חולק על רבי יהודה? ר' יוסה שסובר שלהפסד מועט לא חוששים. מחלפה שיטתיה דר' יודה? **תמן במשנה שלנו** הוא אמר יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה ולכן לא התיר אלא קורה ראשונה, והכא אמר הכין **שלא התירו אלא על ידי אחרים?** שנייא היא **תמן במועד הוא מחמיר לפי שדרכו להערים** וייכון מלאכתו למועד. **אי הכי כל שכן** מחלפה שיטתיה דרבי יוסי, מה אית תמן שדרכו להערים, את אמר מותר. כאן שאין דרכו להערים, לא כל שכן? אמר ר' חיננה, מנו אמרו לו? חכמים שהן בשיטת רבי יודה במועד **שלהפסד מרובה חוששין ואין חוששים להפסד מועט ואמרו לו כשם שלא התרתה במועד בהפסד מועט, אף כאן אל תתיר**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ב הלכה ב

מתני': וכן מי שהיה יינו בתוך הבור, ואירעו אבל או אונס או שהטעוהו פועלים. זולף וגומר וגף כדרכו, דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר, עושה לו לימודים מכסה בקרשים בשביל שלא יחמיץ:

גמ': א"ר זעירא, לא אמר אלא וכן מי שהיה יינו בתוך הבור, הא בתחילה לבצור ולהכניס לבור אסור. מה אן קיימין? אם בשהגיע זמנו לבצור קדם הרגל ולא בצר, הוא חטא על נפשיה. אם בשלא הגיע זמנו לבצור, יכול הוה קאים ולא יתקלקל עד אחר הגל ולמה שיתירו לו. אלא כי נן קיימין, בשהגיע זמנו לבצור, הוה סבר דו יכיל קיים ולא קם. כהדא, ר"ש בי ר' יניי קטף כרמי' במועדא, חמוניה כל עמא וקטפון בתריה. בשתא חוריתאי, שבקיה ויבש. ילפון מקלקלתה ומתקנתה לא ילפון. אמר רב חיייה בר אשי בשם רב [דף ח עמוד ב] הוהרא מצודת דגים שרי מעבדינה במועדא לצוד בה דגים במועדא. רבי יהודה הורי באילין מהולייא נפה שרי מעבדין במועדא לצורך המועד. ר' אמי הורי באילין פומפיא שרי מעבדינין במועדא לצורך המועד. רבנן דקיסרין אמרי, מסיקין לפסין וקדירות לצורך המועד. שמואל אמר זפתין גרבא חבית ולא זפתין כוזתא כד. זפתין גרבא דזיפתא דקדקירא שמזפתים שיכבה דקה ואין בזה טרחה יתרה, ולא זפתין כוזתא גלידא שמזפתים בשכבה עבה אית דמחלפין זפתין כוזתא ולא זפתין גרבא. זפתין כוזתא שהיא לשעה, ולא זפתין גרבא שהיא לשהות ששמים בה יין לשימור

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ב הלכה ג

מתני': מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים, ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד, ובלבד שלא יכוין את מלאכתו במועד. וכולן אם כיוונו את מלאכתן במועד יאבדו:

גמ': **תנן, מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים.** ודלא כרבי יודה, דרבי יודה אמר, יושב ושומר אבל לא מכניס. אמר רבי יעקב בר אחא בשם רבנן, פרקמטיא אבדה, שרי **מזבנא** במועדא. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא, הדא שירתא **סוחרים** שעוברים ממקום למקום ומוכרים בזול, שרי מיזבון מינה במועדא. הוה ידע דשיירתא מיעול ומיזלא עיבידתיה **ויש לו סחורה שרוצה למכור.** א"ר מנא, אין ידע דאי לא מיזבן הוה פחת מן אגרא מהרווח הרגיל, יזבין. ואי לא לא יזבין. א"ר יוסי בר בון, אגרא וקרנא קרן הוא? הרי לא התירו למכור במועד אלא כדי שלא יפסיד מהקרן. **אלא אין ידע דאי לא** מזבין הוא פחת מן קרנא יזבן, ואי לא לא יזבן. ר' יונה ור' יוסה, הורון בהדין לסוטה מחצלות לכיסוי סחורה בסירות, שרי מזבנתיה במועדא לצורך המועד. ר' יצחק בי ר' אלעזר מפקד לר' הושעיה בי ר' שמי, דהוה פרוש מפליג למסחר. אין את ידע, דאת מזבן ואילפא מורכא הספינה תמתין לך, ואת אתי משתי גבן בריוח תוכל להשתמש לשמחת החג, זבין, ואי לא לא תזבין. ר' יונה בוצריה הוה ליה **ספרים**, שאל לר' הונא, מהו מזבנתין במועדא? א"ל, **מותר כי בריווח** מחדי את מועדא **ושתי** את קינדיטון. ר"ח חברין דרבנין אמר, פרקמטיא אדם שנתן לאדם אחר סחורה למכור לו ומת אותו אדם נגבית [דף ט עמוד א] מנכסי יתומים קטנים. הוון בעי מימר, בשיש עדים **שנתן לו לשם פרקמטיא**, הא אם אין עדים יודעים, לא. רבנן דקסרין אמרי בשם רבי **אילא, דווקא** לכן צריכא כל החידוש בשיש עדים יודעין, **דהא** אם אין עדים יודעין, נעשית כפקדון. וכי כך אנו אומרים, פקדון לא יגבה מניכסי יתומין קטנים פשיטא שגובים? מה בינו למלוה? למה באמת יכול לגבות פרקמטיא? הרי זה כמו מלווה ומלווה לא ניתן לגבות מיתומים קטנים. מלווה ניתנה להוצאה והוה כשל אביהם רק שהוא חייב לו חוב, וזה לא ניתן להוצאה. א"ר אבא בר ממל, אילו היה לי מי שיומנה עמי, היתרתי בשר בכור להישקל בליטרא, והיתרתי שיהו עושין מלאכה בחולו של מועד. כלום אסרו בשר בכור להישקל בליטרא, לא כדי שיהו מוכרין אותו בזול? והן מערימין עליו ומוכרין אותו ביוקר. כלום אסרו לעשות מלאכה בחולו של מועד, אלא כדי שיהו אוכלין ושותין ויגיעין בתורה. ואינון אוכלין ושתיין ופחזין. א"ר יוחנן, אם הזכירוך לבולי העשירים ואתה ירא, יהא הירדן בעל גבולך אבל לא יצא מגבולות הארץ. א"ר יוחנן, קובלין לרשות להיפטר מבולי. א"ר יוחנן, לויין בריבית י"א דווקא ריבית דרבנן לחבורת מצוה ולקידוש החדש. רבי יוחנן בצפרא הוה נחת לכנישתא שבו קדשו את החדש, והוה מלקט פיורין ואכל ואמר, יהא חולקי עם אילין דאכלין הכא רומשות בערב בסעודת קידוש החדש

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ב הלכה ד

מתני': אין לוקחין בתים עבדים ובהמה ואבנים אלא לצורך המועד, או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל. אין מפנין מבית לבית לא עוברים דירה שזה טרחה יתרה, אבל אם היה דר בחצר חבירו מפנה הוא לחצירו, מפני ששמחה היא לו שעובר לגור בתוך שלו. אין מביאין כלים מבית האומן. אם חושש להן מפנן לחצר אחרת:

גמ': תנן, אין לוקחין בתים עבדים ובהמה ואבנים אלא לצורך המועד. ניחא כולהן אפשר שיהיה בהם צורך המועד אבל אזה צורך יש באבנים הרי אסור לבנות? כהדא דתנן, אם היה כותלו גוהה סותרו ובונהו. ויסתור ולא יבנה? אמר רבי חנניה בשם ר' יוחנן, היתירו סופו מפני תחילתו. שאם אומר את לו שלא יבנה, אף הוא אינה סותרו, ונמצא בא לידי סכנה. רבי יהושע בן לוי שאל לרשב"ל, מהו ליקח בתים מן העכו"ם. שהרי אסור לילך ליריד מפני שמעלים מס לע"ז? א"ל, אימת ר' שאל בשבת? ותני בשבת מותר. כיצד הוא עושה? מראה לו כיסין של דינרין, והעכו"ם חותם ומעלה לארכיים [דף ט עמוד ב] שכן מצאנו שלא נכבשה יריחו אלא בשבת דכתיב [יהושע ו ג] כה תעשה ששת ימים. וכתוב [שם ד] וביום השביעי תסובו את העיר שבע פעמים וכתוב [דברים כ כ] עד רדתה אפילו בשבת. תנן, או לצורך המוכר שאין לו מה יאכל. הרי שאין לו מה יאכל, קוצר ומעמר ודש ובלבד שלא ידוש בפרה משום זילותא דמועד. במספק ליחיד שאפשר לעשות כן. אבל במספק לרבים, דש ואפילו בפרה. תנן, אין מפנין מבית לבית. אין מפנין מדירה נאה לדירה נאה. ולא מדירה כאורה לדירה כאורה. ולא מדירה נאה לדירה נאה ואין צריך לומר מדירה נאה לדירה כאורה. ומדירה של אחרים לתוך שלו, אפילו מדירה נאה לדירה כאורה מותר, ששמחה לאדם בשעה שהוא דר בתוך שלו. אין מפנין את המת ואת העצמות מקבר מכובד למכובד. ולא מבזוי לבזוי. ולא מבזוי למכובד, ואין צורך לומר מן המכובד לבזוי. ומקבר של אחרים לתוך שלו, אפילו מן המכובד לבזוי מותר, שכן ערב הוא לאדם שהוא נינוח אצל אבותיו: תנן, אין מביאין כלים מבית האומן. אם חושש להן מפנן לחצר אחרת. הדא אמרה, פרגמטיא אבדה שמפחד שתתקלקל שרי מטלטלתא במועדא

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ב הלכה ה

מתני': מחפין את הקציעות בקש. רבי יהודה אומר, אף מעבין. מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד. הציידין והדשושות והגרוסות עושין בצניעה לצורך המועד. ר' יוסי אומר, הן החמירו על עצמן:

גמ': תנן, מחפין את הקציעות בקש. רבי יהודה אומר, אף מעבין. כיני מתניתין ר"י אומר מעבין אבל לא מחפין כי אם די בחיפוי קל כנראה שהגשם יכול להזיק לפירות רק מעט. אבל אם יש צורך בחיפוי עבה כנראה שהגשם יגרום נזק גדול ובמקרה כזה התייר. דר' יהודה אומר, יאבד דבר ממועט ואל יאבד דבר מרובה. רבי יוסה אומר אל יאבד דבר כל עיקר. כהנא אמר, אית מילין במועד, דקשיין מן אהילות ומן נגעים. תמן אמר רב ירמיה בשם רב, פורסין מחצלת על גבי שיפוף לבנים בשבת, והכא הוא אמר הכין שבחול המועד אסור לחפות קציעות בקש? רבנן דקיסרין אמרי בשם רבי יעקב בר אחא, לתולש מן הקרקע ביניהן אם היה לו קש תלוש ודאי היה מותר אלא שכאן מדובר שאין לו וצריך לתלוש. רבנן אמרי קוצר ומחפה. רב יודה אומר, לא יקצור אלא יעבה. קיבלו עליהן חרמי טיבריה ודשושי עכו וגרוסי ציפורין, שלא לעשות מלאכה בחולו של מועד. ניחא גרוסי ציפורין ודשושי עכו שהרי אפשר להם להכין הרבה לפני המועד. חרמי טיבריה? ואינן ממעטין בשמחת הרגל? צד הוא בחכה צד הוא במכמורת. אפילו כן, אינן ממעטין בשמחת הרגל? רבי אמי מיקל לון שהן ממעטין בשמחת הרגל

הדרן עלך פרק מי שהפך

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה א

[דף י עמוד א] מתני': ואלו מגלחין במועד. הבא ממדינת הים, ומבית השבים, והיוצא מבית האסורים, ומנוודה שהתירו לו חכמים, וכן מי שנשאל לחכם והותר, והנזיר והמצורע מטומאתו לטהרתו:

גמ': הא שאר כל בני אדם אסורין. מ"ט? א"ר סימון, גזרו עליהן שלא יכנסו לרגל מנוולין. תמן תנינן, אנשי משמר ואנשי מעמד, אסורין מלספר ומלכבס, ובחמישי מותרין מפני כבוד השבת. הא שאר כל הימים אסורין. מ"ט? רבי יוסה ור' אבהו אמרו בשם רבי יוחנן ורבי אבון אמר בשם חזקיה, גזרו עליהן שלא יכנסו לשבת מנוולין. תני בשם רבי יודה, הבא ממדינת הים אסור לו לגלח במועד. רבי יודה כדעתיה. דרבי יודה אמר, אסור לפרש לים הגדול, וכיוון שהפליג שלא ברשות אין מתירים לו. מעתה כהן שיצא חוץ לארץ הואיל ויצא שלא ברצון חכמים, יהא אסור לו לגלח? חד כהן אתא לגבי ר' חנינה. א"ל מהו לצאת לצור לעשות דבר מצוה לחלוץ או לייבם? א"ל, אחיו של אותו האיש יצא, ברוך המקום שנגפו. ואת מבקש לעשות כיוצא בו? אית דבעי מימר הכין א"ל. אחיו של אותו האיש הניח חיק אמו ארץ ישראל, וחייב חיק נכרית וברוך שנגפו. ואת מבקש לעשות כיוצא בו? שמעון בר אבא, אתא לגביה רבי חנינה א"ל. כתוב לי חדא איגרא דאיקר כתב המלצה. ניפוק לפרנסתי לארעא ברייתא. אמר לו, למחר אני הולך אצל אבותיך, יהו אומרים לי, נטיעה אחת של חמדה שהיתה לנו בארץ ישראל, התרתה לה לצאת לחוץ לארץ: תנן, והיוצא מבית האסורין. היוין סברין מימר, כשהיה חבוס אצל העכו"ם שלא נתנו לו להסתפר, אבל אם היה חבוס אצל ישראל לא שודאי התירו לו להסתפר לכבוד הרגל. אתא מימר לך, ואפילו חבוס אצל ישראל, דאינו ערב לאדם לגלח בבית האסורין: תנן, והמנודה שהתירו לו חכמים. מה אנן קיימין? אם בשהתירו לו קודם לרגל, יגלח לרגל, אם בשלא התירו לו קודם לרגל, אל יגלח שהרי הוא פשע שהיה צריך לבקש שיתירו לו את הנידוי קדם הרגל. אלא כי אנן קיימין, כשהתירו לו קודם לרגל, וחל יום שלשים שלו להיות ברגל, שאין נידוי פחות משלשים, ואין נזיפה פחותה משבעת ימים. אין נידוי פחות משלשים יום, דכתיב [במדבר יא כ] עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם. ואין נזיפה פחותה משבעת ימים דכתיב [שם יב יד] הלא תכלם שבעת ימים. רבי הוה מוקר לבר אלעשא שהיה עשיר. א"ל בר קפרא לבר אלעשא, כל עמא שאלין לרבי ואת לית את שאל ליה? א"ל מה נישאלו? א"ל, שאול, משמים נשקפה הומיה ברכתי ביתה רמז לעשירים שמסתכלים על כולם בגאווה ובז, מפחדת כל בעלי כנפים וכולם מפחדים מהם [איוב כט ח] ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו פשוטי העם מפחדים מהם וגדולי ישראל מכבדים אותם הנס יאמרו הו הו מי שיצליח לפתור את החידה יהיה מאושר שישתחרר מהכניעה לעשירים, והנלכד נלכד בעונו. הפך רבי וחמתיה גחך, אמר רבי, איני מכיריך זקן. וידע דלית הוא מתמנייא ביומוי. ביקשו לנדות את רבי מאיר אחר המעשה שניסו להדיח את רבן גמליאל. אמר להן, איני מקבל את הנידוי אלא אם כן אתם יודעים את כל דיני נידוי איני שומע לכם עד שתאמרו לי, את מי מנדין שאן מנדים נשיא אב ב"ד או חכם, ועל מה [דף י עמוד ב] מנדין אפילו אותם מנדים אם החטיאו את הרבים כירבעם בן נבט, ועל כמה דברים מנדין רק על כ"ד דברים מנדים. ביקשו לנדות את רבי אליעזר שחלק על חכמים בתנורו של עכנאי, אמרין מאן אזל מודע ליה? אמר רבי עקיבה, אנא אזל מודע ליה. אתא לגביה א"ל רבי חביריך מנדין לך. נסתיה לקח אותו נפק ליה לברא אמר, חרוביתא חרוביתא אין הלכה כדבריהם איתעוקרין, ולא איתעקרת. אין הלכה כדבריי איתעוקרין, ואיתעקרת. אין הלכה כדבריהם, חוזרין יחזור החרוב למקומו ולא חזרת. אין הלכה כדבריי חוזרין, וחזרת. כל הדין שבחא ולית הלכה כר' אליעזר? א"ר חנינה, משניתנה, לא ניתנה אלא אחרי רבים להטות ולא בשמים היא. ולית ר' אליעזר ידע שאחרי רבים להטות? לא הקפיד אלא על ידי ששרפו טהרותיו בפניו וחשב שאן מעשהם לשם שמים ואן להתחשב בדעתם. תמן תנינן, תנור חיתכו חוליות ונתן חול בין חולייא לחולייא. רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאין. זה תנורו של חכיניי. למה נקרא חכיניי? אמר רבי ירמיה, חכך כעס גדול נעשה באותו היום. כל מקום שהיתה עינו של רבי אליעזר מבטת, היה נשדף. ולא עוד אלא אפילו חיטה אחת, חצייה נשדף וחצייה לא נשדף. והווי עמודי בית הוועד מרופפין וביקשו ליפול. אמר להן ר' יהושע אם חברים מתלחמים אתם מה איכפת לכם? ויצאה בת קול ואמרה, הלכה כאליעזר בני. א"ר יהושע, לא בשמים היא. ר' קריספי ור' יוחנן אמרו בשם רבי, אם יאמר לי אדם, כך שנה ר' אליעזר, שונה אני כדבריו. אלא דתניא מחלפין ואי אפשר לדעת מה באמת אמר ר"א. חד זמן הוה עבר ר"א בשוקא, וחמת הדא איתא, סחותא דביתא, וטלקת שפכה את הליכור ונפלת גו רישיה, אמר, דומה

שהיום חברי מקרבין אותי דכתיב [תהילים קיג ז] מאשפות ירים אביון. רבי יהושע בן לוי, שלח בתר חד בר נש תלתה זימני ולא אתא. שלח א"ל, אילולא דלא חרמית בר נש מן יומי, הוינא מחרם לההוא גוברא. שעל עשרים וארבעה דברים מנדין, וזה אחד מהן. **דכתיב** [עזרא י ח] וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים, יחרם כל רכושו, והוא יבדל מקהל הגולה. א"ר יצחק בי רבי **אלעזר**, אית סגין מינהון חלק גדול מתוך הכ"ד דברים שעליהם מנדים מבדרן במתניתא. תמן תנינן, שלח לו שמעון בן שטח לחוני **המעגל** אמר לו, צריך אתה לנדות, שאילו נגזרה גזירה כשם שנגזרה בימי אליהו, לא נמצאת מביא את הרבים לידי חילול השם? שכל המביא את הרבים לידי חילול השם, צריך נידוי. תמן תנינן, שלח לו ר"ג **לר"ע**, אם מעכב אתה את הרבים, נמצאת מכשילן לעתיד לבא. לא נמצאת מעכב את הרבים מלעשות מצוה? שכל המעכב את הרבים לעשות דבר מצוה, צריך נידוי. תני א"ר יוסי, תודוס איש רומי, הנהיג את אנשי רומי שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שלחו חכמים ואמרו לו, אילולי שאת תודוס, לא היינו מנדין אותך? ומהו תודוס? א"ר חנניה, דהוה משלח פרנסתהון דרבנן. **אמרו לו**, לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ? שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ, צריך נידוי. תמן תנינן, את אלעזר בן חנוך, שפיקפק בטרת הידים. הדא אמרה, המפקפק בדבר, אפילו מדברי סופרים, צריך נידוי. תמן תנינן, **עקביא בן מהללאל אמר שאן משקין את הסוטות הגרות**, אמרו לו, **מעשה בשמיעה ואבטליון שהשקו שפחה משוחררת. ואמר להם דגמא השקוה**. מהו דגמא? דכוותה, כיוון שגם הם היו גרים לכן השקוה. נידוהו, ומת בנידויו, וסקלו בית דין ארונו. ללמדך, שכל המנודה ומת, סוקלים ארונו. הדא אמרה, המבזה זקן, אפילו לאחר מיתה, צריך נידוי. ביומוי דר' זעירה, הוון מרחקין ומיד מקרבין. אמר לון [דף יא עמוד א] רבי אילא, השתא מרחקין והשתא מקרבין. **הרי אין נידוי פחות משלושים יום ואין נזיפה פחות משבוע?** אמר רבי יוסה, חזרו ונמנו, לכשיחזור בו יהו מקרבין אותו **אפילו מיד ולא צריך להמתין שלושים יום**. המנודה לרב, מנודה לתלמיד. המנודה לתלמיד, אינו מנודה לרב. המנודה לאב בית דין, מנודה לחכם. המנודה לחכם, אינו מנודה לאב בית דין. המנודה לנשיא, מנודה לכל אדם. עד כדון חכם שנידה, ואפילו חבר שנידה? נישמענה מן הדא, חדא אמאה שפחה מן דבר **פדא**, הוות עברה קומי חדא כנושא בית כנסת, חמת חד ספר מלמד מחי לחד מיינוק, יתיר מן צורכיה. אמרה ליה, יהוי ההוא גוברא מחרם. אתא שאל לרבי אחא, א"ל, צריך את חשש על נפשך. הדא אמרה, העושה דבר שלא כשורה צריך נידוי. רבן שמעון בן לקיש הוה מעייני תינין שומר תאנים בברברית. אתון ליסטיא וגבון מינהון בליליא, ובסופא ארגש בהון. אמר לון, ליהוון אילין עמא מחרמין. אמרו ליה, ייא ההוא גוברא מחרם. חש על נפשיה אמר, ממון אינון חייבין לי. דילמא נפשן? נפק פרי ר' בתריהון אמר לון, שרון לי. אמרין ליה, שרי לן **ואנן שריי לך**. הדא אמרה, המנדה את מי שאינו צריך, **וחזר הוא ונידה אותו את המנדה** נידויו נידוי. **מי שנידוהו ולא מצליח לאתר את המנדים** מי מתיר? לא כן תני, מת אחד ממנדיו, אין מתירין לו? אמר רבי יהושע בן לוי, הדא דאת אמר, בשאין שם נשיא. אבל אם יש שם נשיא, הנשיא מתיר. אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' **אבא בר ממל**, מעשה באחד שמת אחד ממנדיו, ולא התירו לו. ולא כן אמר רבי יהושע בן לוי, הדא דאת אמר בשאין שם נשיא, אבל אם יש שם נשיא הנשיא מתיר **אז למה לא התיר לו הנשיא?** וקמת תרצו **כמה** דאמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי **אבא בר ממל**, בשלא חזר בו. שאם הוא מתחרט גם הנשיא יכול להתיר אבל אם אינו מתחרט רק המנדה יכול להתיר אמר רבי יעקב בר אב"י בשם רב ששת, נמנו באושא שלא לנדות זקן. ואתייה כ"י דאמר ר' שמואל בשם רבי אבהו, זקן שאירע בו דבר, אין מורדין אותו מגדולתו, אלא אומרים לו [מלכים ב יד י] הכבד ושב בביתך. **אמר** רבי יעקב בר אב"י בשם רבי אחא, זקן ששכח תלמודו מחמת אונסו, נוהגין בו כקדושת ארון. שאף שבירי לוחות היו מונחים בארון רבי אחא ור' תנחום ורבי חייה **אמרו** בשם רבי יוחנן, זקן שנידה לצורך עצמו שהוא שונא שלו, אפילו כהלכה, אין נידויו נידוי. ביומוי דר' ירמיה, אתת עקא צרה על טיברייא. והוי זקוקים לכסף לשחד את הרומאים שלח בעי מנרתא דכספא גבי רבי יעקב בי רבי בון, שלח רבי **יעקב וא"ל** אדיין לא שב ירמיה מרעתו **ומבקש כסף מחכמים?** וביקש לנדותו. והוה רבי חייה בריה דרבי יצחק עטושיא יתיב תמן. א"ל, שמעתי שאין מנדין זקן אלא אם כן עשה כירבעם בן נבט וחביריו. א"ל, **והא נידו לעקביא בן מהללאל על שאמר דגמא השקוה? וכי כירבעם בן נבט וחביריו עשה?** ונדון אילין לאילין כל אחד נידה את השני, וחשון אילין על אילין, וצרכון משתרייא אילין מן אילין: **תנן**, וכן מי שנשאל לחכם והותר. מה אנן קיימין? אם כשנשאל קודם לרגל, לא יגלח שהיה לו **לגלח קדם**. אם בשלא נשאל קודם לרגל, אל יגלח שהרי **פשע שלא ביקש שיתירו לו** ואי אפשר לתרץ כמו קדם שנגמר שלושים

בתוך הרגל שהרי נמנו נתקנו שימבטל מיד. אלא כי **אנן קיימין**, כשנשאל קודם לרגל, ולא מצאו פתח לנדרו אלא ברגל. כהדא רבי שמעון ברבי לא מצאו פתח לנדרו, עד שבא אחד מזקני הגליל. ואית דאמרין, רבי שמעון בן אלעזר הוה **אותו זקן**, ואיך התיר לו? [דף יא עמוד ב] והוה נסיב ליה מן הכא ומקיים ליה הכא. נסב ליה מן הכא ומקיים ליה הכא. עד דאקימיה גו שימשא, **עד שהתחיל** מפלי מאנוי שהתחיל להזיעה מהחום. אמרון ליה, אילו הויתה ידע דהדין סבא עבד לך הכין, נדר הויתה? אמר לון לא, ושרון ליה. וליה אמרין, הדא מנא לך החכמה להתיר כך? אמר לון, משרת ר"מ הייתי, בברחו שנים פעמים פעם ראשונה ברח מפני הרומאים אחרי ששיחרר את גיסתו, ואחת אחר שהתבייש כששלח אחד מתלמידיו לנסות את ברוריה אשתו וכשנכשלה והתאבדה ברח. ויש אומרים, מקלו של ר"מ היתה בידו והיא היתה מלמדתו דעת. תני, כל אלו שאמרו מגלחין במועד, מותרין לגלח בתוך שלשים יום של אבל. אית תניי תני, אסור. ואית תניי תני מותר. אמר רב חסדא, מ"ד מותר, בשיש שם רגל **סמוך לאבלות ולא יכל לגלח קדם האבלות בגלל הרגל והרי הוא כאנוס**. מ"ד אסור, בשאין שם רגל. מתניתא פליג על רב חסדא דתנן, הרי שתכפוהו אבליו זה אחר זה, ה"ז מיקל בסכין ובמספרת אבל לא במספריים. וייעשה אבל השני אצל הראשון כמי שהוא אנוס ויגלח? כמו שהרגל נחשב כאנוס ומגלח באבל. הוי **מה שאמרנו** שהרגל סמוך לאבילות לא אתאמרת אלא מפני כבוד הרגל. ומדובר **שהרגל אחרי האבלות ולא לפניו ואם לא יגלח יכנס לרגל כשהוא מנוול**. ר' שמואל בר רב יצחק בעי, ניחא שאם תחפוהו אבליו בתוך ז' שזה עיקר האבלות לא הקלו אבל האם גם בתוך ל' לא הקלו? התיב ר' חנניה חברון דרבנן, והא תני, אלו דברים שאבל אסור בהן כל ז' וכ"ו בתגלחת וכ"ו.. אם בתוך ל' הוא אסור, בתוך ז' לא כל שכן ולמה נאמר? לא איתאמרת אלא כשתכפוהו אבלים שאפילו כן בתוך שבעה הוא אסור בתגלחת. הדא אמרה, שבתחפוהו אבליו בתוך שלושים שהוא מותר. א"ר מתניה, מ"ד אסור, כדרכו במספריים. מ"ד מותר, בסכין ובמספרת אבל לא במספריים. שפם ונטילת צפורנים, אית תניי תני, ברגל מותר ובאבל אסור. אית תניי תני, ברגל אסור ובאבל מותר. מ"ד באבל מותר, בשיש שם רגל. ומ"ד באבל אסור, בשאין שם רגל. מ"ד ברגל אסור [דף יב עמוד א] בשיש שם הערמה כגון שהיה לו זמן לגלח קדם המועד. מ"ד ברגל מותר, בשאין שם הערמה. אמר רב חייה בר אשי בשם רב, הלכה כדברי מי שהוא מיקל כאן וכאן. אמר ר"ש בר אבא בשם ריב"ל, הלכה כדברי מי שהוא מיקל בהלכות אבל. רב אמר, שפם כנטילת צפרנים בכל דבר. א"ר ירמיה, ובלבד בנוטות על הפה ומפריעות. אמר ר' יצחק בר נחמן בשם רבי חנינא, זוג בא לפני רבי בשפם ובנטילת צפרנים לשאול האם מותר לגזור באבלות, והתיר להם רבי. ר' סימון אמר בשם ר' חנינה, שני זוגות היו. אחד מעמתן, ואחד מידד, עלה אחד בשפם, ואחד בנטילת צפרנים, והתיר להן רבי. כהדא ר' שמואל בר אבא דמכת אחתיה, והוה יתיב מצמי טפרווי גזור צפרנים. סלק ר' אלעזר לגביה ולא כסיתון לא הסתיר את מה שהוא עושה, סלק ר' נתן בר אבא לגביה וכסיתון. אמר ליה מן קומי רבי אלעזר לא כסיתון, ומן קומי את מכסי לון? א"ל ומה את סבר, דאת חביב עלי כרבי אלעזר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ב

מתני': ואלו מכבסין במועד. הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורין, והמנודה שהתירו לו חכמים. וכן מי שנשאל לחכם והותר. מטפחות הידים, ומטפחות הספרים, ומטפחות הספג. וכל העולין מטומאה לטהרה, הרי אלו מותרין. ושאר כל אדם אסורין:

גמ': תני בלנרי סדין שהיוצאות מהמרחץ מתכסות בו נשים מותר לכבסן במועד. היא בלנרי נשים היא בלנרי אנשים. מהו בלנרי נשים? רבנן דקיסרין אמרי, אנטינייא. אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן, מי שאין לו אלא חלוק א', מותר לכבסו במועד. א"ר יוסה בי ר' בון, ובלחוד הכוונה שיש לו תריי, דיהא שלח חד ולבש חד. בעון קומי רבי יוסה, בגדי קטנים מה הן? אמר לון, כמי שאין לו אלא חלוק א'. בעון קומי, תנינן במועד אין קורעין ולא חולצין ולא מברין אלא קרוביו של מת. אם הוות מטלתיה הבית זעירא, וקריבויי בען מיעול לגביה. מהו דיתבון לאכול סעודת הבראה פלגון מן לגיו ופלגון מן לבר? אמר לון, ייעולן פלגון יומא דין ופלגון למחר ולא התיר להם לאכול סעודת הבראה בחוץ שלא התירו אלא בצנעה בתוך ביתו. אמר רבי מנא, הן דהוינן סברין דו מקל לה לאכול בחוץ, הוא חמר. הן דהוינן סברין דו מחמיר לה

לכבס בגדי קטנים, **הוא מקל**. תני מטפחות ספרים אין מכבסין אותן במי רגלים, אבל מכבסין אותן בנתר ובורית מפני הכבוד

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ג

מתני': ואלו כותבין במועד. קידושי נשים, גיטין ושוברין, דיייתיקי, ומתנה, ופרוזבולין. איגרות [דף יב עמוד ב] שום, ואיגרות מזון. שטרי חליצה ומיאונין. ושטרי בירורין, וגזירות ב"ד, ואיגרות של רשות:

גמ': ואלו כותבין במועד וכ"ו גיטין, ואינו מיצר ולמה התירו במועד? א"ר זעירא, מכיון שנתן דעתו לגרש, אינו מיצר. ושוברים זה אימולוגים קבלה על תשלום. איגרות שום זה שום היתומים. איגרות מזון זה מזונות אלמנה. שטרי חליצה. אלו הן שטרי חליצה? תמן אמרי שאחר החליצה כותבים שטר חליצה וזה לשונו. דקרבת קודמינא, ושרת סיניה מעילוי ריגליה דימינא, ורקת קודמינא רוקא דמיתחזי על ארעא, ואמירת [דברים כה ט] ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו. ושטרי מיאונין. אלו הן שטרי מיאונין? שכותבים שאמרה בפנינו, לא רעינא רוצה ליה, לא שוינא ליה, לא צבינא לאיתנסבא ליה. ושטרי בירורין, ר"י אמר, קומפרומיסין הסכמה זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. וגזרת ב"ד אלו גיזרי דינין. ואיגרות של רשות זו שאילת שלום

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד

קטן פרק ג הלכה ד

מתני': אין כותבין שטרי חוב במועד, אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה יכתוב. אין כותבין ספרים ותפילין ומזוזות במועד, ואין מגיהין אות אחת, אפילו בספר העזרה. רבי יהודה אומר, כותב הוא אדם תפילין ומזוזות לעצמו, וטווה לעצמו תכלת לציצתו:

גמ': אין כותבין שטרי אריסות וקבלנות במועד. השם מעריך כמה שוה האריסות או הקבלנות שם כדרכו. ובלבד שלא ימוד ושלא ישקול ולא ימנה. ומקבלין קיבולת במועד, לעשותה לאחר המועד. ואין מקבלין קיבולת במועד, לעשותה בתוך המועד. השם שם כדרכו, ובלבד שלא ימוד ושלא ישקול ולא ימנה. **תנן, אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה יכתוב.** אמר ר' ירמיה, אם אינו מאמינו ללוה, או שאין לו מה יאכל ללבלר. אמר לו ר' יוסי, אם אומר את כן, נמצאתה מתיר את האומנות במועד שהרי תמיד ימצאו לבלר שאין לו מה לאכול ויכתהו כל שטר שירצו. אלא, אם אינו מאמינו, במילוח שעברה. **שהמלוח חושש שלא יחזיר לו והוא דבר אבד.** או שאין לו מה יאכל ללוה, במילוח הבאה שזקוק להלוואה. חד בר נש אובד תפיליו במועדא. אתא לגבי ר' חננאל, ושלחיה לגבי ר' אבא בר נתן. א"ל, הב לי תפילך וזיל כתוב לך. א"ל רב אין צורך בכך איזיל כתוב ליה. מתניתא פליגא על רב, דתנן כותב הוא אדם תפילין ומזוזות לעצמו. הא לאחר, לא. פתר לה, בכותב להניח. אבל להשתמש מיד מותר אפילו לאחר. וטווה על יריכו תכלת לציצתו. אמר רב יהודה בשם שמואל, ור' אבהו אמר בשם ר"י, טווה ואפילו בפלך. רב אמר טווה בפלך בין לו בין לאחר. מתניתא פליגא על רב, דתנן וטווה על יריכו תכלת לציצתו, הא לאחר לא. פתר לה בטווה להניח. אבל להשתמש מיד מותר אפילו בפלך אפילו לאחר

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ה

מתני': הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת שבעה. שמונת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת שלשים. מפני שאמרו, שבת עולה למנין שבעה]דף יג עמוד א] ואינה מפסקת. רגלים מפסיקין ואן עולין:

גמ': גזירת שבעה סנדל וספ"ר סיכה פוריה ורחיצה גזירת ל', איחוי וגיהוץ ותגלחת. אי זה גיהוץ כלי צמר מגוהצין חדשים. וכלי פשתן מגוהצין לבנים. ר' חלבו ורב חונה אמרו בשם רב, חל יום שמיני שלו להיות בשבת, מגלח ערב שבת. היך איפשר? שהרי שבעה מונים מהקבורה, ואם שמיני בשבת הקבורה הייתה גם בשבת ואך זה יתכן? תיפתר שגררתו חיה ובשבת נתיאשו מלבקש. ותני כן, הרי מי שגררתו חיה. מאימתי מונים לו? משנתיאשו מלבקש. מצאוהו איברים איברים, מונין לו משימצא ראשו ורובו. ר' יהודה אומר, השדרה והגולגולת הרי הם כרובו. ר' אבון אמר, תיפתר שנסתם הגולל ערב שבת עם חשיכה. היך אפשר? א"ר אחא, תיפתר שסתמו עכו"ם. אית דבעי מימר שבאת לו שמועה קרובה בשבת. ר' אמי הוה ליה עובדא, וגילח יום ל"א שלא אומרים מקצת יום ככולו באבלות. רבי הוה ליה עובדא וגילח יום ל"א, א"ר זריקן, מן מתניתן יליף לה ר' אמי שלא אומרים מקצת היום ככולו, דתנינן תמן, מי שנזר שתי נזירות, מגלח את הראשונה יום ל"א, ואת השנייה יום ששים ואחד והא תני סיפא ואם גילח את הראשונה יום שלשים, מגלח את השנייה יום ששים, ואם גילח יום ששים חסר אחד, יצא. שיום שלשים ואחד עולה לכאן ולכאן. רואים שכן אומרים מקצת היום ככולו. א"ר יוסי, תמן לשעבר בדיעבד והכא בתחילה. ר' ירמיה הורי לר' יצחק עטושייא, ואית דאמרי לר' חייה בריה דר' יצחק עטושייא, לגלח יום ל', מן מתניתן דתנן, שמונת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת ל', הוא שמיני הוא שלשים. כמו שביום השמיני שהוא ערב הרגל מתגלח לפני סוף היום מכאן שמקצת היום ככולו והוא הדין ביום שלשים. אמר רבי יוסה, שנייא היא תמן, שמפני כבוד הרגל התירו להקדים ולגלח לפני סוף היום. תדע לך שהיא כן, דאמר רבי חלבו, אמר רב חונה בשם רב, חל יום שמיני שלו להיות בשבת, מגלח ערב שבת, אין תימר שלא מפני הרגל התירו, מעתה אפי' חל יום שלשים שלו להיות בשבת מגלח ערב שבת? ועוד מן הדא דתני, על כל המתים הוא שולל לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלשים. וישלול יום שבעה אחר שיעבור מקצתו, ויאחה יום שלשים? אמר רבי חגי, זו מחלוקת תנאים די הוה שמעתא כן ושמעתא כן. תנן, הקובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת שבעה. תני זו דברי אבא שאול. אמר רב יהודה בשם שמואל, ר' אבהו אמר בשם ר"י, הלכה כאבא שאול. ותני כן, הלכה כדבריו. אמר ר' אבא בשם רב, לדברי אבא שאול, בין ימים, בין גזירות בטלו. אבל דברי חכמים, ימים בטלו, גזירות לא בטלו. מה ביניהון? רב חונה אמר, ערב הרגל ביניהון. לדברי חכמים אם גילח ערב הרגל, יגלח אחר הרגל. אם לא גילח ערב הרגל, אל יגלח אחר הרגל דגזרת שלשים לא בטלה. אבא שאול אמר, אף על פי שלא גילח ערב הרגל, יגלח לאחר הרגל. ר' אלעזר הורי לר"ש בר אבא, לגלח לאחר הרגל אף שלא גילח קדם הרגל, ולא ידעין אם הוא סובר שיש מחלוקת והוא פסק]דף יג עמוד ב] כהדא דאבא שאול, ואין כהדא דרבנן שהוא סובר שאין בזה מחלוקת וזה כדברי הכל. ר' אלעזר הורי לשמעון בר אבא, שהרגל עולה למנין שלשים. שאם נקבר המת ברגל מתחיל לספור שלשים מיד ואחר הרגל יספור שבעה. א"ר יוסי, אם כן אשכחון שדיני תלתין קודמין לדיני לשבעה, התנן, קובר את מתו שלשת ימים קודם לרגל, בטלו ממנו גזירת שבעה. לא אמר אלא ג', הא שנים, לא. הדא דאת אמר, בינו לבין עצמו. אבל הרבים, אין הרבים מתעסקין עמו. ותני כן, הקובר את מתו שלשת ימים בתוך הרגל, מונה שבעה לאחר הרגל, שלשה ימים הראשונים, הרבים מתעסקין עמו. ד' ימים האחרונים, אין הרבים מתעסקין עמו שכבר התעסקו עימו במועד, ומלאכתו נעשית באחרים, ועבדין ובהמתו עושין בצינעה במקום אחר. מהו להראות לו פנים לנחם אותו? אמר ר' יעקב בר אידי בשם ר' חנינה, והלא אמרו אין אבל בשבת. מפני מה אמרו להראות לו פנים? לא מפני הכבוד? אף הכא מפני הכבוד. ודכוותה, יום אחד לפני הרגל, בטלו ממנו גזירת שנים לשיטה שלא מניחים תפילין גם ביום השני. תני, אבל ביום הראשון אינו נותן תפילין. מיום השני הוא נותן תפילין, ואם באו פנים חדשות הוא חולצן כל שבעה, דברי ר' אליעזר. ר' יהושע אומר. בראשון ובשני אינו נותן תפילין. ביום השלישי הוא נותן תפילין. ואם באו פנים חדשות, אינו חולצן. והרי אם אפילו ביום השני אינו נותן תפילין, מי שמתו מוטל לפניו צריכה למימר שאינו מניח? אלא בגין דתנא הדא דפטור מק"ש, תנא הדא שפטור מתפילין. ר' זעירה ורב ירמיה אמרו בשם רב. הלכה כר' אליעזר בנתינה, שביום שני מניח. וכר' יהושע בחליצה, שאם באו פנים חדשות לא חולצן. ר' זעירא בעי. נתן ביום השני כרבי אליעזר. מהו

שיעשה כרבי יהושע שלא לחלוץ? האם מה שאמר רבי יהושע שאינו חולץ, זה דווקא ביום השלישי. או שלרבי יהושע, מיום ראשון שמניח אינו חולץ. ואפילו ביום השני? אמר רבי יוסי ב"ר בון. [דף יד עמוד א] וכיני. נותן ביום השני כר' אליעזר. ואינו חולץ כר' יהושע. אם כך, נימא הלכה כרבי אליעזר בהנחה. ואני אבין שאין הלכה כמותו בחליצה. ולמה צריך לאמר הלכה כרבי יהושע בחליצה? מכאן שביום שני מניח כרבי אליעזר. ואם באו פנים חדשות חולץ כרבי יהושע. הרי שאין לו מה לזכור, ביום הראשון ובשני אינו עושה מלאכה. בשלישי הוא עושה בצינעה. אבל אמרו, תבוא מאירה לשכיניו שהצריכוהו לכך. בר קפרא אמר, אפילו בשלישי לא יעשה כל עיקר בר קפרא כדעתיה, דבר קפרא אמר, אין תוקפו של אבל, אלא עד שלשה ימים. ר' אבא בריה דר' פפי ור' יהושע דסיכנין אמרו בשם ר' לוי, כל תלתא יומין, נפשא טייסא על גופא. סבירה דהיא חזרה לגביה, כיון דהיא חמייא דאישתני זיויהון דאפוי, היא שבקא ליה ואזלה לה. לאחר שלשה ימים, הכרס נבקעת על פניו ואומרת לו, הא לך מה שגזלתה וחמסתה ונתת בי. ר' חגי"י בשם ר' יאשיה מיייתי לה מן הכא דכתיב [מלאכי ב ג] וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם, ואפילו פרש חגיכם. באותה השעה [איוב יד כב] אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. אריסיו וחכיריו וקבלניו של האבל הרי אלו עושין. איכריו וספניו וגמליו אינן עושין כי שמו נקרא עליהם. ר' יהושע בן לוי אמר היתה לו פרה מגמלת בעיר משכרת לחלבה, הרי זה עושה. א"ל ר' יוסה, הדא דאת אמר, בהוא דחייב ליה שכבר השכיר אותה, הא בתחילה אסור. שני אחין שני, שותפין, שני טבחים, שני חנוונים, שאירע לאחד מהן דבר, הרי אלו נועלין את חנותן. וחכיריו ופועליו עושין בצינעה במקום אחר. אבל כל זמן שמתו מוטל לפניו, אוכל אצל חברו. אין לו חבר, אוכל בבית אחר. אין לו בית אחר, עושה מחיצה ואוכל. אם אינו יכול לעשות מחיצה, הופך את פניו כנגד הכותל ואוכל. ואינו, לא מיסב ואוכל, ולא אוכל כל צורכו, ולא שותה כל צורכו, ולא אוכל בשר, ולא שותה יין. ואין מזמנין עליו, ואם בירך, אין עונין אחריו אמן. ואחרים שבירכו, אינו עונה אחריהן אמן. בד"א? בחול, אבל בשבת, מיסב ואוכל, ואוכל כל צורכו, ושותה כל צורכו ואוכל בשר ושותה יין, ומזמנין עליו, ואם בירך עונין אחריו אמן. ואחרים שבירכו, עונה אחריהן אמן. אמר רשב"ג, הואיל והיתרתה לו את כל אלו, חייבוהו בשאר מצותיה של תורה. חיי שעה היתרתה לו, חיי עולם לא כל שכן?. אמר ר' יודה בר פזי בשם ר' יהושע בן לוי, הלכה כרשב"ג, נמסר לרבים, אוכל בשר ושותה יין. נמסר לכתפים, כמי שנמסר לרבים. אבל, בשבת הראשונה, אינו הולך לבית הכנסת. בשנייה, הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו, בשלישית, יושב במקומו ואינו מדבר. ברביעית שוה לכל אדם. רבי יהודה אומר, אפשר לומר שמה שאמרה המשנה שבשבת ראשונה לא הולך לבית הכנסת הכוונה לשבת ראשונה של הקבורה הרי פשיטא שלא הולך לבית הכנסת שהרי בשבת הראשונה שהרבים מתעסקין עמו?. אלא השנייה היא הראשונה, השלישית היא השנייה, הרביעית היא השלישית. ר"ש אומר, אבל, בשבת הראשונה הולך לבית הכנסת ואינו יושב במקומו. בשנייה יושב במקומו ואינו מדבר. בשלישית שוה לכל אדם. ר"י בן לוי אמר, הלכה כדברי מי [דף יד עמוד ב] שהוא מוסיף ימים. הרי שבא ומצא אבל בתוך ביתו, בשני ובשלישי משלים עמהן. וברביעי מונה לעצמו. ר' שמעון אומר, אפילו ברביעי משלים עמהן ואפילו ביום האחרון. ר' יהושע בן לוי אמר, הלכה כר"ש בשאינו גדול משפחה. אבל אם היה גדול משפחה, מונה לעצמו. כהדא, ר' מנא הורי לרבי ארמניא, מכיון שאת גדול משפחה, מנה לעצמו. מה שאמרנו שלדעת ר' שמעון, אפילו אם בא ברביעי אפילו ביום האחרון משלים עימהם זה דווקא בשלא הוראו לו רוב פנים לא ניחמו כבר רוב האנשים, אבל אם הוראו לו רוב פנים אם כבר ניחמו רוב האנשים מונה לעצמו שהרי אצל האחרים כבר נגמר האבלות נוטלו למרחץ שיכולים כבר ללכת להתרחץ. כהדא, רב הונא הורי לאחיו דר' יהודה בר זבדי, ביום השביעי מכיון שהיראו לו רוב פנים, נוטלו למרחץ. הרי שמוליכין אותו ממקום למקום, כגון אילין דקברין בבית שריי שערין אית תניי תני, אלו שכאן מונין משיצא המת, ואלו ששם מונין משיסתם הגולל. אית תניי תני, אלו ואלו משיסתם הגולל. אמר ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי, הכל הולך אחר גדול המשפחה. אמר ר' יעקב בר אחא בשם רבי אסי, לחומרין. מהו חומרין? אם היה גדול המשפחה כאן, אלו שכאן מונין משיצא המת, ואלו ששם מונין משיסתם הגולל. אם היה גדול המשפחה שם, אלו ואלו מונין משיסתם הגולל. כהדא גמליאל זוגא דמכת אחתיה, סלק הילל אחוה עימיה. א"ל רבי מנא, מכיון שאת הלל גדול המשפחה ואתה נשאר בבית, כד תהא סלק גב אחוך, הוי שלף סנדלך ויתחיל השבעה ולא צריך לחכות עד שיתם הגולל. הרי שמפנין אותו מקבר לקבר וכך תכנונו משעה ראשונה, אית תניי תני, משיסתם הגולל הראשון. אית תניי תני, משיסתם הגולל השני. ר' יונה הוה ליה עובדא. שאל לר' חנניה חברון דרבנן, א"ל משיסתם הגולל הראשון. ר' ירמיה הוה ליה עובדא. שאל לר' זעירה

ולר' אמי, א"ל משיסתם הגולל השני. אתא לגביה רבי חנינה לשאלו כמו מי ההלכה, אמר ליה לחומרא הורו לך אבל מצד הדין מונה מהראשון. ר' יונה ור' יוסה תריהון אמרין, הדא דאת אמר כשפינוהו בתוך שבעה, אבל לאחר שבעה, כבר עבר האבל. בשנתנו דעתן לפנותו **משעה ראשונה**, אבל אם לא נתן דעתו לפנותו, משיסתם הגולל הראשון. כהדא, גמליאל דיקונתיה שם מקום קברוניה כורסאיי תושבי העיר כורסי גבון. בתר תלתא יומין אימלוכין מחזרא יתיה, אתון ושאלון לר' סימון **האם להתחיל שבעה מחדש**, אמר לון רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי, מכיון שלא נתתם דעתכם לפנותו, משיסתם הגולל הראשון. יישוע אחוי דדוריי הוה ליה עובדא, אתא שאל לר' אבהו, א"ל משיסתם הגולל השני. אמר ליה ר' יעקב בר אחא. עמך הייתי ושאלתינה לר' אבודמא דמן חיפה **ואמר** משיסתם הגולל הראשון **ולמה הורתה לו שמיסתם הגולל השני?** א"ל, אנא לא שמעית, אין שמעת פוק והורי. מניין לאבל מן התורה שבעה? **דכתיב** [בראשית נ"ו] ויעש לאביו אבל שבעת ימים. ולמידין דבר קודם למתן תורה? ר' יעקב בר אחא בשם ר' זעירה שמע לה מן הדא **דכתיב** [ויקרא ח"ה] ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים, ושמתם את משמרת משכן ה', שישבו שבעה על נדב ואביהו שימותו ביום השמיני כשם ששימר התאבל הקדוש ברוך הוא על עולמו שבעה [דף טו עמוד א] כך אתם שמרו על אחיכם שבעה. ומניין ששימר התאבל הקדוש ברוך הוא על עולמו שבעה? **דכתיב** [בראשית ז"ו] ויהי לשבעת הימים, ומי המבול היו על הארץ. ומתאבלין קודם שימות המת? אלא בשר ודם שאינו יודע מה עתיד להיות, אינו מתאבל עד שימות המת. אבל הקדוש ברוך הוא שהוא יודע מה עתיד להיות, שימר התאבל על עולמו תחילה. אית דבעי מימר, אלו שבעה ימי אבלו של מתושלח הצדיק. רבי הושעיה **אמר מדכתיב** [ויקרא י"ז] **ומפתח אהל מעד אל תצאו פן תמותו** כי שמן משחת ה' עליכם. כשם שנתרויתם בשמן המשחה כל שבעה, כך אתם שמרו התאבלו על אחיכם נדב ואביהו כל שבעה. **אמר** ר' אבהו בשם ר' יוחנן **דכתיב** [במדבר יב"ב] אל נא תהי כמת. **וכתיב** תסגר **שבעת ימים**. מה ימי הסגר שבעה, **אף ימי המת שבעה**. חד ברבי, אמר הדא דר"י קומי דרבי שמעון בן לקיש, ולא קביל עלוי. אמר, הכא עבד לה להסגר את שבעת ימי הצרעת של מרים כהסגר והקישו למת שכמו שימי הסגר שבעה כך אבלות שבעה, והכא הוא עבד להחלט. שלמדו מצרעת מרים שהוקשה למת דאמר ר"י בשם ר' ינאי, אל נא תהי כמת, מה ימי המת אינן עולין לנזיר לימי נזירותו, אף ימי החלט אינן עולין לנזיר לימי נזירותו. ר' ירמיה ור' חייה אמרו בשם רשב"ל, ר' אבהו ר' יוסה בן חנינה אמרו בשם רשב"ל **כתיב** [דברים לד ח] ויתמו ימי בכי אבל משה. ימי, שבעה. בכי, שנים, אבל, שלשים. ואית דמחלפין, ימי, שנים. בכי, שבעה. אבל, שלשים. ר' יוסה ור' חייה אמרו בשם רבן שמעון בן לקיש, רבי יונה ורבי חייה ורבן שמעון בן לקיש אמרו בשם ר' יודן נשייא **כתיב** [עמוס ח"ו] והפכתי חגיכם לאבל. מה ימי החג שבעה, אף ימי האבל שבעה. אמר רבי אמי לרבי חייה בר אבא, אי מה ימי החג שמונה, אף ימי האבל שמונה? אמר ליה, שמיני, רגל בפני עצמו הוא. או מה העצרת יום אחד, אף האבל יום אחד? אמר ליה, מיכן לשמועה רחוקה **שנוהגת יום אחד**. ותני כן, שמועה קרובה יש לה שבעה ושלשים. ורחוקה אין לה שבעה ושלשים. אית תניי תני, שמועה קרובה בתוך שלשים, ורחוקה לאחר שלשים. אית תניי תני, שמועה קרובה בתוך שנים עשר חודש, ורחוקה לאחר שנים עשר חדש. **אמר** ר' אבהו בשם רבי יוחנן, הלכה כדברי מי שהוא אומר, שמועה קרובה בתוך שלשים ורחוקה לאחר שלשים. הרי ששמע שמת לו מת ברגל, לא **הספיקו** ימי הרגל לצאת, עד ששלמו לו שלשים **מהו?** חברייא אמרי, מכיון ששמע בתוך שלשים, מונה שבעה לאחר שלשים. אמר לון רבי יוסי, מכיון ששמע בשעה שאינו יכול להתאבל, כמי ששמע לאחר שלשים, ואין לו אלא יום אחד בלבד. **אמר** רבי אידי דקיסרין בשם רבי יוחנן, באת לו שמועה קרובה בשבת **ולמחרת תהיה רחוקה**, קורע למחר ומתאבל. אמר רבי חנינה, **קורע ואינו** מתאבל. אמר ליה רבי מנא, ויש קריעה בלא איבול? **א"ל** כן, שכן על אביו ועל אמו אפילו לאחר כמה שנים חייב לקרוע. **אמר** רבי אבהו בשם רבי יוחנן, אפילו טפילה לטפילה קרובים של הקרובים אסור בתגלחת. כהדא, רבי מנא הוה בקיסרין, שמע דדמך בר בריה, ואזל וספר. אמרון ליה, לא כן אלפן רבי, אפילו טפילה בטפילה אסור בתגלחת? אמר לון, באינון דהוון גביה ששנמצאים עם האבל, אנן לא הוינן גביה. **אמר** רבי אבודמי בר טובי בשם רבי אבהו, ואפילו טפילה לטפילה קרובים של הקרובים חייב לקרוע, דאמר רבי אבהו **כתיב** [יחזקאל כד יז] האנק דום, מתים אבל לא תעשה, פארך חבוש עליך, ונעלך תשים ברגליך, ולא תעטה על שפם, ולחם אנשים לא תאכל, האנק דום, מיכן שהוא צריך לצווח. מתים אבל לא תעשה, מיכן שהוא צריך להתאבל. פארך חבוש עליך, **אית דבעי מימר, אלו התפילין**. אית דבעי מימר, זה הגיהוץ [דף טו עמוד ב] מאן דאמר אלו התפילין, אי מה התפילין לשני ימים, אף האבל לשני ימים? מאן דאמר זה

הגיהוץ, אי מה הגיהוץ שלשים יום, אף האבל שלשים? ונעליך תשים ברגליך, מיכן שהוא אסור בנעילת הסנדל. ולא תעטה על שפם, מיכן שהוא צריך לכסות את פיו. ויכסינה מלרע רק מלמטה את הפה? אמר רב חסדא, דלא יהוון אמרין פומיה הוא חשש. ולחם אנשים לא תאכל, מיכן שהקטנים הולכין אצל הגדולים שלגבי יחזקאל הכל היו קטנים. ומניין שהגדולים הולכין אצל הקטנים? א"ר שמואל בר רב יצחק, כתיב [ירמי' טז ה'] כי כה אמר ה', אל תבוא בית מרזח בית אבלים. **מכאן שתמיד היה רגיל ללכת לנחם תני**, אלו דברים שאבל אסור בהן כל שבעה. ברחיצה, בסיכה, בנעילת הסנדל, ובתשמיש המטה, מלספר, ומלכבס, מלקרות בתורה, ומלשנות מדרש הלכות והגדות, משאילת שלום, ומלעשות מלאכה. מאן תנא אבל אסור ברחיצה כל שבעה? ר' נתן. ר' אמי הוה ליה עובדא שהיה אבל, ושאל לר' חייא בר אבא והורי ליה כל שבעה כר' נתן. ר' יוסי הוה ליה עובדא. ושלח לר' אבא בר כהן. על גבי ר' אחא. א"ל, לא כן אלפוך לימד אותך רבי, דר' אמי הוה ליה [דף יט עמוד ב] עובדא. ושאל לריש לקיש, והורי ליה כר' נתן כל שבעה? א"ל דילמא תרין עובדין אינון?, אכן אמרין ליה על דר' חייא בר אבא. ואתון אמרין ליה על דריש לקיש. ועוד ראייה שאסור מן הדא. ר' חמא אבוי דר' אושעיא הוה ליה עובדא, שאל לרבנן ואסרון. ר' יוסי בעי איילן אלו רבנן?. רבנן דהכא שבגליל או רבני הדרום. אין תימר רבנן דהכא ניחא. אין תימר רבנן הדרום, רברבייא קומוי גדולים לפניו והוא שאל לזעיריא? ועוד אין תימר רבני הדרום. הרי אינון שריין, ואינון אסרין הם פוסקים שמותר והם אסרו לו?. דתני. מקום שנהגו האבלים **שעסקו בקבורה להרחיץ אחר המיטה**, מרחיצין. ובדרום מרחיצין. א"ר יוסי בי ר' אבון. מ"ט דמי שהוא מתיר את הרחיצה כל שבעה? מפני שהוא עושה אותה כאכילה ושתייה **שאי אפשר בלעדיה לרגיל בה**. ואף למי שאוסר, **הדא דתימר ברחיצה של תענוג**. אבל ברחיצה שאינה של תענוג מותר. כהדא, דשמואל בר אבא עלו בו חטטין. אתון שיילון לר' יסא מהו דיסחי שיהחץ? אמר לון יסחי. במה און קימין? אי בשיש בו סכנה. פשיטא, אין בעי אפילו בתשעה באב, אין בעי אפילו ביום הכפורים. **אלא בשאין בו סכנה**. הדא אמרה שרחיצה שאין בה תענוג מותר. רבי יוסי ברבי חנינא ראו אותו טובל בימי אבלו. ולא ידעינן אם לקירוי. אם להקר גופו, וסבר שאין רחיצת צונן רחיצה. הורי ר' אבא כהך תניא, שבמקום שנהגו מותר. הורי ר' אחא. בבא מן הדרך והיו רגליו קיהות עליו, שמותר להרחיצן במים. תני. אבל ומנודה שהיו מהלכין בדרך, מותרין בנעילת הסנדל. לכשיבואו אל העיר יחלוצו. וכן בתשעה באב וכן בתענית ציבור. תני. במקום שנהגו לשאול אבילים בשבת, שואלין. ובדרום שואלין. ר' הושעיא רובא אזל לחד אתר, וחזא אביליא בשובתא ושאל בון. אמר לון, אני איני יודע מנהג מקומכם. אלא שלום עליכם כמנהג מקומינו. ר' יוסי בי ר' חלפתא משבח בד' מאיר קומי ציפוראי. אדם גדול, אדם קדוש, אדם צנוע. חד זמן חמא אביליאי בשובתא, ושאל בון. אמרו לו, זה דאת מתני שבחיה? אמר לון, מה עיסקיה? אמרו לו, חמא אביליאי בשובתא ושאל בון. אמר לון, בעי אתון מידע מהו חיליה? בא להודיעכם שאין אבלות בשבת. כהדא דכתיב [משלי י כב] ברכת ה' היא תעשיר, זו ברכת שבת. ולא יוסיף עצב עמה. עצב זו אבלות. כמה דתימא [שמואל ב יט ג] נעצב המלך על בנו. שמואל אמר, פח"ז חובה, נת"ר רשות. פריעת ראש, חזירת קרע, זקיפת המיטה, חובה. נעילת סנדל, תשמיש המיטה, רחיצה, רשות. חד תלמיד מן דשמואל, שימש מטתו. שמע שמואל ואיקפד עלוי ומית. אמר, להלכה איתאמרת, דילמא למעשה? רב אמר, **בשבת**, ח"ז, חובה. פ"ן, רשות. חזירת קרע, זקיפת המטה, חובה. פריעת ראש, נעילת סנדל, רשות. [דף טז עמוד א] תרין בנוי דרבי כשהיו **אבלים נפקין בשבת**, חד רישיה מגלי ושלח סנדלוי, וחד רישיה מכסי ולביש סנדלוי. מכאן שדי בדבר אחד שמגלה שהוא לא נוהג אבלות בשבת. ר' יונה סלק לגבי רבי גוריין, נפק לגביה לביש סנדלוי. א"ל, מה את סבר דילפינן עובדא מינך שמותר לאבל לנעול נעלים בשבת? לא ילפון עובדא מן בר נש זעיר: תנן, ומלקרות בתורה. אמר רבי יוחנן מדכתיב [איוב ב יג] ואין דובר אליו דבר. ואפילו דבר של תורה. א"ל ר' שמעון בן לקיש, כל גרמיה של האבל לא בא אלא בגלל ביטול תורה, שאלו היה אותו אדם תנא לא הוה מייית. ואתה רוצה לאסור על האבלים ללמוד תורה? מאי כדון אם כך מה פשט הפסוק באיוב? כ"י דא"ר יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, בשלא היו יודעין במה לפתוח לו, אם בגופו אם בממונו, אם בנפש בניו ובנותיו. חד תלמיד מן דרב חסדא איבאש. שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה כדי להצילו ממלאך המוות. איתעביד קומיהון כמין חייו ואפסקון, ודמך. חד תלמיד מן דבר פדיה איבאש. שלח ליה תרין תלמידין דיתנון עימיה, איתעביד קומיהון כמין כוכבא, ואפסקון ודמך. תני, אבל שונה הוא במקום שאינו רגיל שכיוון שצריך להתאמץ להבין אינה שימחה אצלו. כהדא, ר' יסא הוה ליה עובדא, שלח ליה רבי יוחנן תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין משום שרבי יוחנן סובר דשרי אבל בלימוד תורה לא ידעין, ואין

משום דלא רגיל, לא ידעין. ור' יסא לא רגיל הרי היה בקי בתורה כולה? **אלא**, כגון אילין מיליהון דרבנן, דבר נש מישתאיל בהון שיש בהן הרבה סברות קשות כמו נגעים ואהלות, וקיים ליה כמאן דלא רגיל. רבי יוסי בר פיטרס, חמוי דרבי יהושע בן לוי קדמייא, הוה ליה עובדא. שלח ליה בר קפרא תרין תלמידין דיתנון עימיה. אין דשרי, לא ידעין. ואין משום שהיה להוט אחר התורה, לא ידעין. ותנין כן, אם היה להוט אחר התורה **והיה לו צער גדול אם לא היה לומד, מותר**. על כל דבר האמור בתורה שכהן מיטמא, ישראל מתאבל. הוסיפו עליהם, אחיו ואחותו מאמו, ואחותו הנשואה. מתאבל ואונן, אבל לא מיטמא. ארוסתו, לא מתאבל ולא אונן ולא מיטמא. תני, כל שמתאבלין עליו, מתאבלין עמו. רב דמכת אחתיה, ופקד לחייה בריה. א"ל, כד תיסליק לגביי, הוי שלח סנדלך שתנהג אבלות בפני דכל שמתאבלין עליו, מתאבלין עמו... רבי מנא, הוון בנויי דרבי חנינה אחוי, מייתין. אתון ושאלון לרבי יוסי, מהו לכפות את המיטה? אמר לון לא צריך. מהו לישן על גבי מיטה כפוייה, אמר לון, לא צריך. מהו לקרות את שמע ולהתפלל כשהולכים לקבור את המת?, אמר לון, נישמעניה מן הדא, דתנן הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונות קריאת שמע, פורש למקום טהרה, ולובש את תפיליו, וקורא קריאת שמע ומתפלל. מאימתי כופין את המיטות? משיצא המת מפתח החצר, דברי רבי **אליעזר**. ורבי יהושע אומר משיסתם הגולל. וכשמת ר"ג. כיון שיצא מפתח החצר, **א"ר אליעזר** לתלמידיו כפו את המיטות. וכשנסתם הגולל, א"ר יהושע כפו את המיטות. אמרו לו, כבר כפינום על פי הזקן. בערב שבת הוא זוקף את **מיטתו, ובמוצאי שבת** הוא כופן. תני, דרגש נזקפת ואינה נכפית. ר' שמעון בן אלעזר אומר, שומט [דף כב עמוד ב] **קלבינטרין רצועות** שלה ודיו. **אמר ר' יוסה בשם ריב"ל**, הלכה כר"ש בן אלעזר. **אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוסי**. מיטה שניקליטיה מוטות ארוכים לכילה עולין ויורדין בה שניתן להסירם, שומטן וכופה. **ואם הם קבועים, מטה על צידה ודיו. אי זו היא מיטה ואי זה הוא דרגש?** א"ר ירמיה. כל שמסרגין על גופה שהעור מתוח מעל הקרשים של המלבן של המיטה, זו היא מיטה. וכל שאין מסרגין על גופה שבקרשי המלבן באמצעם יש חורים. ובכל חור לולאה. ואף בעור יש לולאות. והקלבינטרין שהוא חבל ארוך, נכנס בלולאה של הקרש ושל העור ומותחו. ואן לה רגלים כך ששני הצדדים שוים, זהו דרגש. והא תנינן המיטה והערסה משישופם בעור הדג. אם מסרג הוא על גופה, לאי זה דבר הוא שפה הרי כל הקרש מכוסה? **א"ר אלעזר**. [דף טז עמוד ב] תיפתר באילין ערסתא קיסרייתא מטות שבקסריה דאית להן נקבין ואן העור מכסה את כל הקרש. מניין לכפיית המיטה? **אמר ר' קריספא** בשם רבי יוחנן, דכתיב [איוב ב יג] וישבו אתו לארץ. על הארץ אין כתיב כאן, אלא וישבו אתו לארץ. דבר שהוא סמוך לארץ. מיכן שהיו ישנין על גבי מיטות כפופות. בר קפרא אמר. **משום**, איקונין אחת טובה היה לי בתוך ביתך, וגרמתני לכופפה. אף את כפה מיטתך. ואית דמפקין לישנא, **כיוון דניכפה איקונין, כפה הסרסור. שהיא המיטה שעליה נוצרו החיים**. ר' יונה ור' יוסי תרויהון אמרי בשם ר' שמעון בן לקיש. חד אמר, מפני מה הוא ישן במיטה כפוייה? **שאם יהא נעור בלילה**, יהיה נזכר שהוא אבל. וחרנה אמר, מתוך שהוא ישן על מיטה כפוייה הוא נוער בלילה ונזכר שהוא אבל. אמר איני כופה את המטה, והרי אני ישן על גבי הספסל, אין שומעין לו, שמצווה לכפות המיטה אף כשלא ישן עליה. מפני שאמר איני כופה את המטה. אבל אם אמר הרי אני כופה את המטה, **וישן על ספסל** שומעין לו. מתני' לא אמרה כן אלא בכ"ג שרק לו מותר לישב על הספסל דתני, וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ, והוא מיסב על הספסל. בכ"ג, הא בכהן הדיוט לא. **מה שאסור לכל אדם לישב על ספסל ורק לכ"ג מותר, זה ברבים**, הא ביחיד לא נאסר. ולא עבדין כן שאפילו ביחיד נהגו שלא לישב על ספסל. כפיית המיטות, פעמים עושה ו' ימים פעמים ה' פעמים ד' פעמים ג'. כיצד? מת בע"ש ששה. בע"ש עם דימדומי חמה שאין בו כפית המיטה, חמשה. ההמשך לפי השיטה שרק שלושה ימים לפני הרגל מבטלים גזרת שבעה י"ט לאחר שבת, ד'. שני ימים טובים של ראש השנה, ג'. חד תלמיד מן דר' מנא, הורה לחד מן קריבין דנשיאה, משהוא זוקפה שוב אינו כופה אף שנשארו עוד כמה ימי אבלות. כמה ימים היה לו לאותו קרוב להשלים? **אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' יסא**, שני ימים היה לו שצריך שיכפה רוב שבעה ובשבת לא כפה. **רבי אבא ר' אמי ור' יעקב בר זבדי אמרו** בשם ר' יצחק ג'. ר' חנינא בר פפא הורי לכפותה אפילו אם נשאר עוד יום אחד. ואיתחמי ליה בחלמה[מלכים א יג כא] יען כי מריתה את דבר ה' כיוון שחלק על כל האמוראים הקדמים. **תני, הדר** בפונדק, אין מחייבין אותו לכפות, דלא יהוון אמרין חרש הוא. הרי שמת חמיו או חמותו, או אחד מקרובי אשתו. אינו כופה לא לכחול ולא לפקוס, אלא נוהג עמה כדרך שהיא נוהגת. וכן היא שמת חמיה או חמותה, או אחד מקרובי בעלה. אינה, לא כוחלת ולא פוקסת, אלא נוהגת עמו כדרך שהוא נוהג. שמואל אמר, לא שנו אלא חמיו או חמותו, הא אחד מכל הקרובים לא. **ר' אבא בר כהן אמר קומי ר' יוסי**, ר' יודה בר פזי **אמר** בשם ר' יוחנן, **מה שנוהג אבלות על חמיו**

וחמותו זה רק בדר עמו. קם ר' יוסה עם ר' יודה בר פזי א"ל, אתה שמעת מן אבוך הדא מילתא? א"ל אבא לא הוה אמר כן, אלא אחוי דאיתתיה דבר נחמיה מית. אתון שאלון ליה, מהו לכפות את המטה? אמר לון, לא צריך. מהו לקרות את שמע ולהתפלל בשעה שעסוקים בקבורה? א"ל, נישמענה מן הדא, **דתנן**, הרי שהיה עסוק עם המת בקבר והגיעה עונת קריאת שמע. הרי זה פורש למקום טהרה, ולובש את תפילין, וקורא את שמע ומתפלל: מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת, והרגלים מפסיקין ואינן עולין. אמר ר' סימון בשם רבי יוחנן, מה שנאמר שהשבת עולה ואינה מפסיקה בא ללמד שאפילו דברים שבצינעה מותרים **לומר** שהוא מותר בתשמיש המיטה. קם ר' ירמיה עם ר' יודה בי ר' סימון, א"ל, הכין אמרין כל תלמידיו דר' יוחנן, **דלא שמע בר נש מיניה הדא מילתא. ואיך יתכן שאף אחד מהתלמידים לא שמע אלא אבוך?** א"ל רבי יעקב, אין דאיתאמרת, לא איתאמרת אלא מן אילין מיליאי, דהכין הכין שרבי יוחנן חכך בדעתו מה הדין ולכן שאר התלמידים לא קיבלו את זה ורבי סימון חשב שזו דעת רבי יוחנן. מילתיה דרבי"ל **אמרה** שהוא אסור בתשמיש המיטה. דאמר ר' סימון בשם רבי"ל, והלא אמרו אין אבל ברגל **ברבים**, אבל נוהגין בו בצינעה. מהו בצנעה? שהוא אסור בתשמיש המיטה. התיבון, הרי הרגל, הרי הוא אסור בתשמיש המיטה, ואינו עולה. אף השבת **אף שהיא** אסורה בתשמיש המיטה לא תעלה? אמר ר' אבא, איפשר לשבעה בלא רגל, אבל אי אפשר לשבעה בלא שבת ואם שבת אינה עולה אן מציאות של שבעה ונמצא שאבלות חלה שמונה ימים

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ו

[דף יז עמוד א] מתני', ר' אליעזר אומר, **משחרב בית המקדש** שאן קרבנות ואן תשלומין כל שבעה אחריי, עצרת כשבת. רבן גמליאל אומר, ראש השנה ויום הכיפורים כרגלים. וחכ"א, לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא עצרת כרגלים, וראש השנה ויום הכיפורים כשבת:

גמ': דבית ר' ינאי אמרי, עצרת עולה שבעה כרגלים. בעון קומי ר' יוסה, לעניין שלושים שלשה לפני העצרת, ועצרת שבעה, הרי עשרה? או שלשה לפני עצרת שבעה, ועצרת שבעה, הרי ארבעה עשר. א"ר יוסי בי רבי וכיני, **ישב** יום אחד לפני עצרת, מונה חמשה לאחר העצרת. שנים מונה ארבעה. שלשה בטלו ממנו גזירת שבעה. תני, אין מראין פנים באים להראות ולנחם לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים. א"ר שמואל בר רב יצחק, יום הכיפורים שחל להיות בשבת, מראין בו פנים. כהדא, ר' חזקיה הוה ליה עובדא, סלקין רבנן לגבי **מיחמיה** ליה אפין בצומא רבא. אמר לון, כלום אמרו אין מראין פנים, לא בראש השנה ולא ביום הכיפורים. לא מפני התפילה **שהיא ארוכה וטרודים בה?** וכי שנייא היא יה"כ שחל להיות בשבת, שנייא היא יום הכיפורים שחל להיות בחול?

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ז

מתני': אין קורעין, ולא חולצין, ולא מברין במועד, אלא קרוביו של מת. ואין מברין אלא על מיטות זקופות. ואין מוליכין לבית האבל, לא בטבלא, ולא באסקוטלא, ולא בקנין, אלא בסלים שלא יהיה פרסום כמו ביום חול. ואין אומרים ברכת אבילים במועד. אבל עומדין בשורה ומנחמין, ופוטרין את הרבים:

גמ': **תנן, אין קורעין, ולא חולצין, ולא מברין** במועד, **אלא קרוביו של מת.** אמר רבי ירמיה, ובלבד קרובין שהן ראויין להתאבל. תניא חכם שמת הכל קרוביו, ואפי' קרובים שאינן ראויין להתאבל כהדא, **דרבי** אבון דמך במועדא, ולא גמל ליה רבי מנא חסד. והוון ציפוראיי אמרין, עד דמית שנא **אותו ולכן לא ספד לו.** בתר מועדא עבד ליה איקריה. עאל ואמר קומיהוון, **הדא** דתני חכם שמת הכל קרוביו, באינון דהוון גביה, אן לא הוינן גביה **לכן לא הספדתי אותו במועד.** הקורע מן המלל, מן השלל, מן הרדיד, אינו קרע. מן האיחוי, ה"ז קרע. אי זהו איחוי? א"ר אחא, כל שאין מקומו ניכר. עשרה קרעים אסורין באיחוי, הקורע על אביו, ועל אמו, ועל רבו שלימדו חכמה, ועל הנשיא, ועל אב בית דין, ועל שמועות הרעות, ועל קללת השם, ועל שריפת תורה, ועל ירושלם, ועל בית המקדש. על אביו ועל אמו

ועל רבו שלימדו חכמה מנין? **דכתיב** [מלכים ב ב יב] ואלישע רואה והוא מצעק, אבי אבי רכב ישראל ופרשיו. ר' מתון בעא קומי ר' יוחנן [דף יז עמוד ב] ומאלישע אנו למידין **תורה הרי אליהו חי? א"ל** מתון מתון אן קושי מה המת משהוא מסתלק עוד אינו רואה, כך זה משנסתלק עוד לא ראהו. כשם שקורעין על החכמים, כך קורעין על תלמידיהן. אי זהו תלמיד חכם **שקורעים עליו?** חזקיה אמר, כל ששנה הלכות ועוד תורה. א"ל ר' יוסי, הדא דאת אמר בראשונה, אבל עכשיו אפילו שנה רק הלכות. אמר ר' אבהו בשם ר"י, כל שהוא מבטל עסקיו מפני משנתו. תני, כל ששואלין אותו והוא משיב. א"ר הושעיא, כגון אן דרבבין משגחין עלין ואן מתיבין לון שהרבנים מתיחסים לשאלות שלנו זה מראה שאנו יודעים לשאול שאלות טובות וזה נקרא תלמיד חכם. **אמר רבי אבא** בר ממל, כל שהוא יודע לבאר משנתו, ואן אפילו רבבין לא חכמין מבארה מתניתן. איזהו רבו? כל שפתח לו תחילה, דברי רבי אליעזר. רבי יהודה אומר, כל שרוב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר, כל שהאיר עיניו במשנתו אפילו בדבר אחד. **אמר ר' אבהו** בשם ר"י, הלכה כדברי מי שהוא אומר, כל שרוב תלמודו ממנו. ולמה לא אמר כרבי יהודה? **כיון דאית תניי תני ומחליף בן שמות התנאים.** רבי אלעזר קרע על שפתח לו תחילה. שמואל חלץ על שהאיר עיניו במשנתו. ומה האיר עיניו במשנתו? **אמר רבי יוסי בי רבי בון, על הא דתנן, מי שזכה בדישון מזבח הפנימי והמנורה היו מקדימין וארבעה כלים בידם הטני והכוז ושתי מפתחות הטני דומה לתרכב גדול של זהב מחזיק קבין וחצי והכוז דומה לקתון גדול של זהב ושתי מפתחות אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון. ושאל מהו יורד לאמת השיחי? והסביר לו שהיה שם חור והיה מכניס ידו ושוחה אמה עד שלא יפתח. על הנשיא ועל אב בית דין ועל שמועות הרעות מניין? דכתיב[שמואל ב א יא] ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגו'. ויספדו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול ועל יהונתן בנו ועל בית ישראל כי נפלו בחרב, על שאול, זה הנשיא. ועל יהונתן בנו, זה אב בית דין. ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב, אלו שמועות הרעות. על קללת השם מניין? **דכתיב** [מלכים ב יט א] ויהי כשמוע המלך חזקיה את דברי רבשקה, ויקרע את בגדיו. מהו לקרוע על קללת העכו"ם? מאן דאמר רבשקה עכו"ם היה, קורעין. ומאן דאמר יהודי היה, אין קורעין. תני ר' הושעיה, אחד ששמע קללת השם מישראל, ואחד ששמע קללת השם מן העכו"ם, חייב לקרוע. מה טעמא? **דכתיב** [ירמיה לב כז] הנה אני ה' אלהי כל בשר, הממני יפלא כל דבר. מהו לקרוע בזמן הזה? רבי יוסי ורבי ירמיה אמרו בשם רבי יוחנן, משרבו הגדפנין פסקו מלקרוע. מהו לקרוע על הכינויים? נישמעניה מן הדא, רבי שמעון בן לקיש היה מהלך באיסרטא. איזדמן ליה חד כותי" והוה מגדף, והוה קרע. מגדף והוה קרע. נחת ליה מן חמרא ויהב ליה חד מרתיקא גו ליביה א"ל, רשע אית לאימך מאנון מספקא ליה? הדא אמרה, שקורעין על הכינויין וקורעין בזמן הזה. על שריפת התורה מניין? **דכתיב** [שם לו כג] ויהי כקרוא יהודי שלש דלתות וארבעה. מהו שלש דלתות וארבעה? תלת ארבע פסוקין. כיון שהגיע לפסוק החמישי **דכתיב ביה** [איכה א ה] כי ה' הוגה על רוב פשעיה, מיד יקרעה בתער הסופר וגו'. **וכתיב** [ירמיה לו כד] ולא פחדו ולא קרעו את בגדיהם **מכאן שהיה להם לקרוע.** הרואה תלמיד חכם שמת, כרואה ספר תורה שנשרף. אמר רבי אבהו, יבא עלי אם טעמתי כלום כל אתו היום **שבו שמעתי שמת ת"ח.** רבי יונה הוה בצור כד שמע דדמך בריה דרבי אבהו, אף על גב דאכל גובנא ושתא מיא, אסקיה צום ההוא יומא. רבי **אבא** ורבי חונא בר חייה הוון יתיבין, אתת נעמיתה וחטפת תפילוי דר' חונא בר חייה, צדה רבי אבא וחנקה. א"ל רבי חונא בר חייה, עוד מעט והיינו באין לידי שריפת תורה. א"ל ואדיין את לזו? כן אמר רבי ירמיה בשם רב, אין קורעין אלא על ספר תורה ששרפו מלך ישראל בזרוע, כגון יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה וחביריו. עולא ביריאי **ורבי אלעזר אמרו** בשם רבי חנינה, הרואה ס"ת שנשרף, חייב לקרוע על הגויל בפני עצמו, ועל הכתב בפני עצמו. מה טעמא? **דכתיב** [שם כז] אחרי שרוף המלך את המגילה ואת הדברים. את המגילה, זה הגויל. ואת הדברים זה הכתב. רבי ברכיה, רבי חלבו, עולא ביריאי ור' **אלעזר אמרו** בשם ר' חנינה, עתיד הקדוש ברוך הוא ליעשות [דף יח עמוד א] ראש חולה מחול לצדיקים לעתיד לבא. מה טעמא? **כדכתיב** [תהילים מח יד] שיתו לבכם לחילה. לחולה כתיב. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומר [שם טו] כי זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ינהיגנו עלמות. עלמות בעלימות עלמות בזריזות. עלמות כאילין עולימתא. תירגם עקילס אתנא סירא כך שמו, עולם שאין בו מות. והצדיקים מראין אותו באצבע ואומר, כי זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ינהיגנו עלמות. הוא ינהיגנו בעולם הזה, הוא ינהיגנו לעולם הבא. ועל ירושלם ועל בית המקדש. **כדכתיב** [ירמיה מא ה] ויבואו אנשים משכם ומשילה ומשומרון, שמונה אנשים מגולחי זקן וקרועי בגדים. אחד ששמע שחרבה ירושלם, ואחד הרואה את ירושלם בחרבנה, חייב לקרוע. הרואה את**

ירושלם מן הצופים, חייב לקרוע. אית תניי תני, מוסיף על הקרע **טפח**. אית תניי תני, תחילת הקרע טפח, ותוספת כל שהוא. ואית תניי תני, תחילת הקרע טפח, תוספתו שלש אצבעות. רבי יוסה **ורבי** ירמיה **אמרו** בשם רבי חייה בר **אבא**, ר' חזקיה **ורבי ירמיה אמרו** בשם רבי יוחנן, הלכה כמי שאומר, תחילת הקרע טפח תוספתו כל שהוא. מהו להבדיל קנה שפה לא במקום בית הצאור? רבי ירמיה **ורבי חייה אמרו** בשם רבי שמעון בן לקיש **כתיב** [שמואל ב א יא] ויחזק דוד בבגדיו. אין חזקה פחות מטפח. ויקרעם, **שתהיה הקריעה נכרת, ובמקום בית הצאור לא ניכר הקרע רק נראה פתח גדול יותר**.

אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי, מיכן שהוא צריך להבדיל קנה שפה. מת לו מת, **קורע. מת לו מת** אחר, אפילו ששמע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו חכמה, קורע קרע אחד לכולן. ר' יהודה בן תימא אומר, קורע על זה על אביו ואמו בפני עצמו, ועל זה בפני עצמו. ובלבד שלא יעשה של אביו ושל אמו תוספת. ולא דא היא קדמיתא? **אלא לא רק שלא יקרע תוספת על אביו ועל אמו אלא גם** שלא יוסיף, לא על של אביו ולא על של אמו. ר' חלבו **ורב מתנא ויוסי** בר מנשיא **אמרו** בשם רב, הלכה כרבי יהודה בן תימא. מת לו מת, **קורע. מת לו מת** אחר, מוסיף על הקרע וקורע. עד איכן? **אמר** רבי חנינה, עד שהוא מגיע עד טיבורו. תנא חד סב קומי רבי זעירא, אם לא היה לו בגד אפילו נתמנה לו בגד כל שבעה חייב לקרוע. **אמר** ליה רבי זעירא, הדא דתימר בשאר הקרובים. אבל על אביו ועל אמו, אפילו לאחר כמה, חייב לקרוע. מת לו מת, **קורע. מת לו מת** אחר, מרחיק שלש אצבעות וקורע. שלמו מלפניו, מתחיל מאחוריו. שלמו מלמעלן, מתחיל מלמטן. שלמו אלו ואלו? רבי חייה בריה דרבי אדא דיפו **אמר**, נעשה כפוחח שאין לו בגד שפטור מקריעה. רבי חנינא בר פפא סלק גבי רבי תנחום בר חייה, נפק לגביה לביש סנטיריה, מהו סנטיריה מאנין דלא חפיתין בגד שאין בו תפירה. **א"ל**, הדא מנן לך **שבגד כזה פטור מקריעה?** **אמר** ליה, הכין הוה רבי סימון רבי עבד. **א"ל**, התפלל עלינו. **אמר** ליה, יסוג תורעתך המקום יגדור פרצותיך. שכל אותה השנה הדין מתוח כנגד המשפחה. **דאמר** רבי יוחנן, כל שבעה, החרב שלופה. עד **שלשים** היא רופפת, לאחר שנים עשר חדש, היא חוזרת לתערה. למה הדבר דומה? לכיפה של אבנים. כיון שנתרערה אחת מהן, נתרערו כולן. **ואמר** רבי **אלעזר**, אם נולד בן זכר באותה המשפחה, נתרפאת כל אותה המשפחה. מנין שאבל חייב לקרוע מעומד? דכתיב [איוב א כ] ויקם איוב ויקרע את מעילו ויגז את ראשו. **ואמר** ר' יודה בר פזי בשם רבי יוחנן מיכן שאבל צריך לקרוע מעומד. **אמר** רבי יוחנן, הורי ר' יסא לשלול למחר. כד דמך רבי יסא, הורי ר' חייה בר **אבא** לנעול בו ביום שעל רבו די במקצת היום. **אמר** רבי זעירא, ולא פליגין. מאן דאמר ישלול למחר, ינעול למחר. ומאן דאמר ינעול בו ביום, ישלול בו ביום. אמרו לו מת ראובן וקרע, ואחר כך אמרו לו, שמעון מת. הרב כבר יצא ידי קרעו. אמרו לו מת ראובן וקרע, ואחר כך אמרו לו, קיים היה ומת. אית תניי תני, יצא ידי קירעו. אית תניי תני, לא יצא ידי קירעו. מאן דאמר יצא ידי קירעו, **שכבר** קרע. מאן דאמר לא יצא ידי קירעו, שהרי על חי קרע. ועוד מן הדא דתני [דף יח עמוד ב] קרע וחזרה בו נשמה, אם על אתר, אינו צריך לקרוע. אם לאחר זמן צריך לקרוע. כמה הוא על אתר? כדי דיבור. כמה הוא כדי דיבור? **אמר** רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי, כדי שאילת שלום בין אדם לחבירו. **אמר** אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן, כדי שאילת שלום בין הרב לתלמיד ויאמר לו, שלום עליך רבי. ר' יוחנן הוה מיסתמיך על רבי יעקב בר אידי, והוה רבי **אלעזר** חמי ליה ומיטמר מן קומי, **אמר**, הא תרתין מילין הדין בבלייא עבד לי. חדא דלא שאל בשלמי, וחדא דלא **אמר** שמועתא מן שמי. **א"ל**, כן אינון נהגין גבון **בבל דזעירא** לא שאיל בשלמיה דרבה קטן לא שואל בשלום הגדול משום כבוד, דאינון מקיימין [איוב כט ח] ראוני נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו. מי מהלכין, חמי ליה חד בית מדרש. **א"ל** הכין היה ר' מאיר יתיב ודרש, **ואמר** שמועתא מן שמיה דר' ישמעאל, ולא **אמר** שמועתא מן שמיה דרבי עקיבה. **א"ל**, כל עמא ידעין דרבי מאיר תלמידיה דר' עקיבה. **א"ל**, וכל עמא ידעין דרבי אלעזר תלמידי דרבי יוחנן. ומה מיעבור קומי אדורי צלמא פוסל שעמד על הדרך? **א"ל**, ומה את פליג ליה איקר. בזה שאיך עובר לידו זה מראה שאתה מתיחס וחולק לו כבוד? עבור קומי ואסמי עיינוי. **א"ל**, יאות ר' **אלעזר** עבד לך דלא עבר קומך. **א"ל**, ר' יעקב בר אידי, יודע את לפייס. ולמה ר' יוחנן בעי דיימרון שמועתא מן שמיה? **אף** דוד ביקש עליה רחמים, **ואמר** [תהילים סא ה] אגורה באהלך עולמים. רבי פינחס ור' ירמיה **אמרו** בשם רבי יוחנן, וכי עלת על לב דוד שהוא חיי לעולם? אלא כך **אמר**, אזכה שיהו דברי נאמרים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ומה אניס ליה מה זה נתן לו? בר טירא **אמר**, האומר שמועה משם אומרה, שפתותיו רוחשות בקבר. מ"ט? **דכתיב** [שיר השירים ז י] דובב שפתי ישינים. ככומר זה של ענבים שהוא זב מאליו. ר' חנינא בר פפא **ורבי סימון**, חד **אמר**, כהן דשתי קונדיטון. וחורנה **אמר**, כהן דשתי חמר עתיק. אף על גב דהוא שתי

ליה, טעמיה בפומיה. ואין דור שאין בו ליצינים. ומה היו פריצי הדור עושין? היו מהלכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים, אימת יבנה בית המקדש? אימתי בית ה' נלך? והוא אומר, אף על פי שהן מתכוונין להכעיסני, יבא עלי שאני שומח בלבי **כדכתיב** [תהילים קכב א] שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. **כתיב** [דברי הימים א יז יא] והיה כי ימלאו ימיך ללכת עם אבותיך. אמר רבי שמואל בר נחמן, אמר הקדוש ברוך הוא לדוד. דוד. ימים מליאים אני מונה לך, אין אני מונה לך ימים חסירין. כלום שלמה בנך בונה בית המקדש, לא להקריב בתוכו קרבנות? חביב עלי משפט וצדקה שאת עושה, יותר מן הקרבנות מה טעמא? **כדכתיב** [משלי כא ג] עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ח

מתני': אין מניחין את המטה ברחוב, שלא להרגיל את ההספד. ולא של נשים לעולם, מפני הכבוד. נשים במועד מענות אבל לא מטפחות. רבי ישמעאל אומר, הסמוכות למטה מטפחות:

גמ': על כל המתים כולן, הוא דוחה במטה ממחר לקבור ואינו מרבה בעסקיו של הקבורה. על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ואינו דוחה במטה. אם היה שעת דוחק או עונות גשמים, אפילו על אביו ועל אמו מרבה בעסקיו ודוחה במטה ממחר לקבור. שכל המרבה בעסק על אביו ועל אמו, הרי זה משובח. על כל המתים אינו מבדיל קנה שפה שלו, אלא על אביו ועל אמו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה, הרי זה קרע של תפלות. ר' יוחנן פליג עם רבי יודה בתרתי. אחד **דברי יהודה אמר שאין קורע אלא על רבו מובהק ורבי יוחנן קרע אף על מי שלא היה רבו מובהק דרבי יוחנן שמע דרבי חנינה תשיש, סלק בעי מבקרתה, גו איסרטא שמע דדמך. נחת מן חמריה, ואפיק מנא טביי דשובתא, ובזעין [דף יט עמוד א] והדבר השני כ"י דתנינן תמן, כהן גדול פורם מלמטן שכיוון שעל בגדי כהונה נאמר ובגדיו לא יפרום גזרו חכמים שגם על בגדים פרטיים לא יקרע כמו כולם, וההדיוט מלמעלן. אמר רבי אלעזר בשם כהנא, למעלן. למעלן מקנה שפה. למטן, למטן מקנה שפה. רבי יוחנן אמר, למטה ממש. ואתיא דרבי אלעזר בשם כהנא, כר' יודה. אין כרבי יודה לא יפרום כל עיקר שהרי לר"י למטה אינו כלום? מאי כדון? באמת ר"א לא סובר כרבי יהודה אלא גם שלא למטה מקנה שפה נקרא קריעה וחומר הוא בכהן גדול שאינו מבדיל קנה שפה כדי שיהיה שינוי ממה ששאר אנשים עושים. על כל המתים הוא שולל לאחר שבעה, ומאחה לאחר שלשים. על אביו ועל אמו, אינו מאחה עולמית. תני בשם רבי נתן, האשה שוללת מיד, ומאחה לאחר שלשים. על אביה ועל אמה, אינה מאחה עולמית. אי זהו איחוי? כאריג. הסולם תפירה כשיני כלב והקפש שקיפל את הבגד במקום הקרע ותפר אין מעכבין ומותר אחר שבעה כמו שולל. על כל המתים אינו קורע אלא העליון בלבד. על אביו ועל אמו, אפילו עשרה זה על גבי זה. אין אפיקרסין גופיה מעכבת. האשה אינו קורעת אלא העליון בלבד. תני רבי שמעון בן אלעזר אומר, האשה קורעת את הפנימי והופכתו לאחוריה, וחוזרת וקורעת את השאר. על כל המתים הוא אסור בגיהוץ עד שלשים. על אביו ועל אמו עד שנים עשר חדש. אי זהו גיהוץ? כלי צמר מגוהצין חדשים, וכלי פשתן מגוהצין לבנים. על כל המתים הוא אסור בתגלחת עד שלשים. על אביו ועל אמו, עד שישלח פרע, או עד שיגערו בו חביריו. רבי שמואל בר אבודמי, דמכת אימיה קומי מועדא תמניא יומין, אתא שאל לר' מנא, אמר ליה, כל דבר שהוא תלוי בשבעה ושלשים, הרגל מפסיק. ברם הכא על אביו ואימו, אבור בתספורת עד שישלח פרע או עד שיגערו בו חביריו והרגל לא מפסיק. על כל המתים אינו מגלה את לבו, אלא על אביו ועל אמו, דברי רבי מאיר. מ"ט? אמר רבי שמואל בשם רבי אבודמי בר תנחום, מפני שבטלת ממנו מצות כבוד. על כל המתים אסור לילך בסחורה עד שלשים יום. על אביו ועל אמו, עד שיגערו בו חביריו ויאמרו לו, צא עמנו. על כל המתים הוא אסור לילך בסעודה עד שלשים יום. על אביו ועל אמו עד שנים עשר חדש. אם היתה חבורת מצוה, או קידוש החדש, מותר. הרי שהיה מחליף בגדים כל שבעה, חייב לקרוע את כולן. רבי חייה רבא ור' חמא אבוי דרבי הושעיה תריהון אמרין, כולהן אסורין באיחוי. בר קפרא אמר, אין לך אסור באיחוי אלא יום הראשון בלבד. אמר רבי חונא, פלוגתא אחרת ביניהון. מאן דאמר כולהן אסורין באיחוי, עושה שאר הימים כיום הראשון. כמו שביום הראשון אפילו יש עליו כמה בגדים, חייב לקרוע את כולן כך קורע כל מה שלובש בשבעה. מאן דאמר אין לך אסור באיחוי אלא**

יום הראשון בלבד, עושה שאר הימים תוספת, **שאפילו יש עליו כמה בגדים אינו קורע אלא העליון בלבד**

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מועד קטן

פרק ג הלכה ט

מתני': ובראשי חדשים בחנוכה ובפורים, מענות ומטפחות בזה ובזה, אבל לא מקוננות. נקבר המת, לא מענות ולא מטפחות. אי זה הוא העינוי? שכולן עונות כאחת. וקינה? שאחת מדברת וכולם עונות אחריה, שנאמר [ירמי' ט יט] ולמדנה בנותיכם נהי, ואשה רעותה קינה. אבל לעתיד לבוא מהו אומר [ישעי' כה ח] בלע המות לנצח, ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים וגומר:

גמ': רבי תנחום ברבי עילאי דמך בחנוכתא. רבי דוסא דמך בריש ירחא דניסן. עבדין ליה איברייא. סברין מימר, מן דעתון דרבנן. ובדקו ואשכחון דלא מן דעתון דרבנן. רבי קרוספי דמך במועדא, ועבדון ליה איברייא. סברין מימר, מן דעתיה דרבי אמי. ובדקון ואשכחון, דלא מן דעתיה דר' אמי. **תנן, אין מניחים מיטה של המת ברחוב, לא במועד ולא של נשים אפילו בחול** רבי חלבו **ורבי אבא בר זבדא אמרו בשם רב [דף יט עמוד ב] אפילו לשעה** שמא תזוב ותבא לידי בזיון. מן הדא [במדבר כ א] ותמת שם מרים ותקבר שם. ואנן חמי רבנן ענין **בדיבורא** שחכמים מקוננים. אמר ר' ירמיה חבירים זריזין הן ואינן באין לידי הספד. תני אין מוליכין חלילין לבית האבל אבל מוליכין. חלילין לבית השמחה ולבית המשתה:

הדרן עלך פרק אלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן